

CONVENANT

**ongelijk investeren in gelijke kansen
voor en met bewoners**

23 maart 2023

VERKLARING

Wij zijn Samen Nieuw-West.

Wij zijn overeengekomen:

- Dat wij in het Nationaal Programma Samen Nieuw-West met elkaar de verbinding aangaan voor ten minste twintig jaar;
- Dat wij ons aan de gezamenlijke waarden, ambities, opgaven, inzet en de gerichte, samenhangende aanpak verbinden die in dit convenant uiteen zijn gezet;
- Dat wij -overheden, (maatschappelijke) organisaties, bedrijven en bewoners- als gelijkwaardige partners en bondgenoten samenwerken; Dat wij erkennen dat bewoners de hefboom van verandering zijn en dat wij samen en werkenderwijs moeten leren hoe wij het gelijkwaardig samenwerken tussen bewoners en organisaties vorm moeten geven;
- Dat gelijke kansen ongelijke investeringen vragen en wij dus bereid zijn tot dat ongelijk investeren, waar de opgaven dat vereisen. In financiële zin, maar ook in de bereidheid ons beleid of de bestaande ordening der dingen (indien nodig fundamenteel) aan te passen;
- Dat gelijke kansen ook vragen om ongelijk ontzien en dat wij ons er daarom aan committeren om Nieuw-West zo min mogelijk te belasten met zaken die de kwetsbaarheid van de omgeving verder kunnen vergroten;
- Dat wij in ons denken en handelen altijd redeneren vanuit het perspectief dat de systeemwereld ten dienste staat van de leefwereld en niet andersom;
- Dat wij inclusie nastreven, onder meer door de diversiteit die Nieuw-West kenmerkt te weerspiegelen in hoe wij onze organisaties en ons handelen inrichten;
- Dat wij doorgaan tot we onze doelen hebben bereikt;
- Dat dit convenant het startpunt is en bepaalt welke opgaven we langdurig op ons nemen, terwijl wij ook de inhoud van het convenant zelf eens in de zoveel jaar herijken;
- Dat iedere vier jaar een geactualiseerd uitvoeringsprogramma wordt gemaakt en vastgesteld door de alliantie, inspelend op wat we hebben geleerd, wat de ontwikkelingen en wat de kansen zijn (ook in termen van beschikbare middelen); alles altijd gericht op de in ons convenant bepaalde waarden en opgaven;
- Dat wij expliciet streven naar een groeiende alliantie en iedereen die onze (kern)waarden, opgaven en deze verklaring expliciet onderschrijft, zeer welkom is deel te nemen en bij te dragen aan Samen Nieuw-West;
- Dat wij ons committeren aan het leveren van de benodigde inzet en (mens)kracht vanuit onze samenwerkende organisaties en netwerken;
- Dat wij ons committeren aan de financiële uitgangspunten zoals die zijn opgenomen in de paragraaf 'financiën';
- Dat wij ons eraan committeren en erop aanspreekbaar zijn dat wij de in dit convenant verwoorde waarden en de daaruit volgende opgaven/opdracht expliciet naleven en nastreven in ál onze (beleids-)keuzes en handelen, in de besteding van onze middelen en alle overige wijzen waarop wij aan die waarden kunnen bijdragen. Ons handelen in de breedte kan en zal na vandaag dus niet meer in tegenspraak zijn met de inhoud van dit convenant.

PARTNERS

Handtekeningen

VOORWOORD

Voor mij is het wezen van Amsterdam de belofte van vrijheid. De belofte dat je hier in Amsterdam je geluk kan najagen, dat je je lot in eigen hand kan nemen. Helaas wordt die belofte nog niet voor iedereen ingelost. Door de opeenstapeling van problemen in sommige wijken van onze stad krijgen teveel Amsterdammers, waaronder veel jonge stadgenoten, niet de kansen die zij verdienen.

In de toespraak die ik hield bij mijn beëdiging als burgemeester van Amsterdam, 4,5 jaar geleden, zegde ik toe veel in gesprek te gaan met die Amsterdammers die vinden dat er weinig naar ze wordt geluisterd, dat ze te weinig aan het woord komen. In de afgelopen 4,5 jaar heb ik zo goed als kon getracht woord te houden. Door in gesprek te zijn, juist met Amsterdammers voor wie voorspoed en welvaart niet altijd vanzelfsprekend zijn.

Zo ook in Nieuw-West.

De afgelopen jaren heb ik hier veel mensen gesproken en veel plekken bezocht. Van het Abdelhak Nourplein in Geuzenveld tot de Jacob Geelbuurt in Slotervaart, overal hoorde ik bijzondere verhalen. Van veerkracht, van hoop en van liefde voor de eigen buurt en onze stad. Een rode draad in veel van deze verhalen is hoe buurt- en bewonersinitiatieven steeds weer weten in te spelen op nieuwe ontwikkelingen in de stad en nieuwe manieren vinden om hardnekkige problemen te lijf te gaan.

Die kracht van onderaf is inspirerend en moet altijd worden gezien en versterkt. Tegelijkertijd illustreert het bestaan van deze initiatieven ook de noodzaak daartoe. Het feit dat het 'te boven komen' van al die vormen van achterstand, (kans)armoede, segregatie, enzovoort, niet vanzelf gaat. En dat de reguliere antwoorden die wij geven op die vraagstukken in sommige omgevingen niet voldoende zijn of überhaupt niet werken.

Zo ook in Nieuw-West.

Nieuw-West is één van twintig gebieden in het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid (NPLV). Gebieden die, zoals we hier zeggen, vaak 'de achterkant van het systeem' belichamen. Waar onevenredig veel van de meest nadelige gevolgen van hoe wij onze samenleving hebben ingericht, zich concentreren. Dat leidt tot systematische problemen en structurele achterstanden waar te veel bewoners hard en langdurig door worden getroffen.

Met het Nationaal Programma Samen Nieuw-West willen we dit doorbreken.

Wij sluiten daartoe een convenant. Een convenant tussen overheden, maatschappelijke partijen en diegenen waar het allemaal om gaat: de bewoners van Nieuw-West. Een convenant waarin wij de gezamenlijke waarden omarmen die ons richting en koers geven. Waarden van waaruit heldere opgaven voortkomen omdat de werkelijkheid er eenvoudigweg niet aan voldoet.

En wij committeren ons eraan dat we dat niet langer accepteren.

Dat onze gebruikelijke systemen bijdragen aan de problemen, betekent dat ook onze oplossingen fundamenteel zullen moeten afwijken van wat we 'gewoon' zijn te doen. Want als we blijven doen wat we deden, blijven we krijgen wat we kregen. We moeten dus bereid zijn het samen écht anders te gaan doen. Want als wij, ondertekenaars van dit convenant, het alleen hadden gekund, hadden we het al wel gedaan. En als de gebaande paden naar structurele oplossingen zouden leiden, zat ik nu dit voorwoord niet te schrijven.

Ik ben ervan overtuigd dat we samen de belofte van vrijheid voor alle Amsterdammers dichterbij kunnen brengen.

Want wij zijn Samen Nieuw-West.

Femke Halsema

Voorzitter van de alliantie Samen Nieuw-West

Burgemeester van Amsterdam

INHOUDSOPGAVE

VERKLARING	2
PARTNERS	3
VOORWOORD	4
INHOUDSOPGAVE	5
HISTORIE	6
INLEIDING	8
VAN WAARDEN NAAR OPGAVEN	12
EIGENAARSCHAP, INCLUSIE EN DEMOCRATIE	13
VEILIGHEID	16
WERK EN BESTAANSZEKERHEID	22
WONEN EN LEEFOMGEVING	26
KANSEN VOOR DE JEUGD	31
PROGRAMMAORGANISATIE	35
UITVOERINGSPROGRAMMA	36
FINANCIËLE UITGANGSPUNTEN	37
VOORTGANG EN MONITORING	39
BEGRIPPENLIJST	40
CIJFERS	41
BIJLAGE	47

HISTORIE

<algemene cijfers worden hierbij in kader toegevoegd, staan nu in [cijfers](#)>

Tussen 1950 en 1970 kregen 200.000 mensen een huis in Nieuw-West. Van Slotermeer (1952), Geuzenveld (vanaf 1953), Slotervaart (vanaf 1954), Overtoomse Veld (vanaf 1955) tot en met Osdorp (vanaf 1957). Het was wennen in de nieuwe wijken: alle bewoners voelden zich alsof zij emigreerden naar een nieuwe wereld. De meesten kwamen uit de 'oude' stad, vooral uit kleine, slechte woningen. Daarnaast kwamen bewoners uit andere delen van het land, aangetrokken door het vele werk dat voorhanden was in Amsterdam. Uitgevoerd volgens de moderne stedenbouwkundige principes van het Algemeen Uitbreidingsplan uit 1934 leek het wonen in de Westelijke Tuinsteden in niets op het wonen in de oude stad. Mensen waren trots op en blij met hun mooie nieuwe woningen

Het credo van stedenbouwer Van Eesteren was 'licht, lucht en ruimte'. Het dagelijks leven van mensen stond voor hem centraal. Doorgaand verkeer is gescheiden van wonen; aan doorgaande wegen staan winkels en zo min mogelijk woonhuizen. Ook had werk een belangrijke functie in het uitbreidingsplan. Van kantoren aan de hoofdwegen, naar lichte industrie op daarvoor aangewezen terreinen tot het zware werk in het Westelijk Havengebied. Tussen de ruim geplaatste huizenblokken lag veel groen en in de omgeving waren parken. De grote aantallen kinderen hadden hier eindeloos veel speelgelegenheid.

De huizen zelf waren functioneel voor die tijd. Etage-portiekwoningen, bedoeld voor gezinnen, waar de man uit werken ging en de vrouw thuis bleef. De woningen waren in bezit van verschillende woningbouwverenigingen. De bewoners behoorden tot de 'werkende stand', van havenarbeiders tot onderwijzers.

Na 1970 veranderde Nieuw-West langzaam van karakter. De kleine boompjes uit het begin werden groot, voor klinkers kwam asfalt, kinderen werden volwassen en trokken de buurt uit. Ook hun ouders begonnen te verhuizen. De woningnood was groot en velen trokken naar de overloopgebieden zoals Hoorn, Purmerend, Lelystad en Almere. De eerste bewoners maakten veelal plaats voor nieuwe emigranten, deze keer goeddeels afkomstig uit Marokko, Turkije, Suriname, Antillen. Inmiddels kent meer dan 50% van de bewoners in Nieuw-West een niet westerse achtergrond.

Sociale verbanden werden door deze massale verhuisbewegingen uit elkaar getrokken. En ondertussen pasten de inmiddels verouderende woningen niet goed meer bij de nieuwe bewoners. Ook de stedenbouwkundige structuur (met functiescheiding) bevorderde de sociale samenhang niet.

Aan het begin van deze eeuw werd een ingrijpende fysieke vernieuwing in gang gezet onder de titel Masterplan Parkstad. Uiteindelijk zijn in de afgelopen 20 jaar ruim 7000 woningen gesloopt, 10.000 woningen toegevoegd en vele duizenden opgeknapt. Door de financiële crisis rond 2010 stakte de vernieuwing. Daardoor is minder dan de helft van de oorspronkelijke vernieuwing gerealiseerd.

Ook al werd er ingrijpend gerenoveerd, gesloopt en (extra) gebouwd, dit bracht Nieuw-West niet de gewenste verbetering. Werkloosheid, armoede, discriminatie, (huiselijk) geweld en overlast namen snel toe. Terwijl de kwaliteit van de voorzieningen, zoals scholen, hulpverlening en werktoeleiding juist minder werd. Het lukte steeds meer kinderen niet om hun VMBO diploma te halen. En veel verouderde woningen bleven zoals ze waren. Rellen op het Allebéplein en radicalisering lieten de alarmbellen afgaan. Een sociaal offensief werd ingezet met de Koers Nieuw-West/Vogelaar-aanpak. Dit was van korte duur; mede door onvoldoende middelen en gebrek aan duurzame bestuurlijke aandacht kwam er rond 2012 een einde aan. Sindsdien heeft de sociale achteruitgang zich verder doorgezet. De toenemende overlast en (drugs) criminaliteit zijn daar uiting van. Tegelijkertijd zien we dat bewoners zich weerbaar gaan opstellen en hun eigen weg zoeken. Het geloof en vertrouwen in de overheid en andere instanties, zoals woningcorporaties, politie en jeugdhulpverlening neemt af.

Recente nieuwbouw, met opnieuw veel koop- en duurdere huurwoningen, in combinatie met de ruimte en het vele groen die het stadsdeel nog altijd kenmerken, trekken nu weer andere nieuwe bewoners aan. Dat zou moeten leiden tot gemengde levendige buurten, waar alle bewoners een goed leven kunnen leiden, maar het pakt niet zo uit. Eerste onderzoeken wijzen

uit dat weliswaar de gemiddelden voor Nieuw-West als geheel omhoog gaan, maar dat de bestaande bewoners er niet beter van worden en dat de verschillen tussen buurten groter zijn geworden. Zo gezien is Nieuw-West steeds verder afgeraakt van het beeld van een vriendelijke en harmonieuze parkstad-achtige omgeving en kennen we nu een stadsdeel vol dynamiek en spanningen¹.

---

¹ Deze korte geschiedenis is onder meer gebaseerd op teksten van het Van Eesteren Museum

"Verandering komt tot stand doordat gewone mensen buitengewone dingen doen."
-B. Obama

INLEIDING

Wij zijn Samen Nieuw-West,

Een groeiende alliantie van overheden, (maatschappelijke) organisaties, bedrijven en bewoners van Nieuw-West die zich committeren aan de gezamenlijke waarden, opgaven en koers die in dit document uiteengezet worden. Wij zijn geen exclusief gezelschap. Eenieder die zich na vandaag bij die koers wil aansluiten, is zeer welkom. Maar we gaan wel van start. Sterker nog: we zijn al gestart.

Sinds 2021 werken we als alliantiepartners al samen aan een aantal 'doorbraken'. Dat heeft al geleid tot mooie resultaten, zoals de jongerenwoningen 'New Beginnings', begeleiding van 50 gezinnen met jonge kinderen in de Jacob Geelbuurt en de ondersteuning van het programma Homepage. Het belangrijkste resultaat van deze fase is dát er (steeds effectiever) wordt samengewerkt. Samenwerking is namelijk een basisvoorwaarde voor verandering.

We zijn dus begonnen, maar het moment is aangebroken voor een volgende fase. Dit convenant luidt die fase in.

Nieuw-West heeft veel betrokken bewoners. Het stadsdeel is divers en kent een groot aantal netwerken, in alle soorten en maten. Allerlei organisaties hebben de afgelopen decennia veel in dit stadsdeel geïnvesteerd. De wil en de gedrevenheid zijn er om het voor iedereen beter te maken. Een waardevolle basis waarop we, samenwerkend in het nationaal programma, de leefbaarheid, veiligheid, kansgelijkheid en welvaart nu écht naar een hoger niveau tillen. Op die basis vormen we deze alliantie. Een alliantie waar we allemaal deel van uitmaken en dat ook zo voelen. Samen zijn we meer dan de som der delen.

Waarom dit convenant?

'Als we doen wat we altijd deden, krijgen we wat we altijd kregen.' Er zijn gebieden in Nederland waar de algehele inrichting van onze maatschappij onevenredig nadelig uitpakt. Dat leidt tot hardnekkige problematieken rondom armoede, ongelijkheid, onveiligheid, belemmering van de ontwikkeling van kinderen, verwaarlozing van woningen en leefomgeving, enzovoort. Problematieken die zichzelf en elkaar in stand houden. Ze zijn van een zodanige aard en omvang dat onze reguliere oplossingen niet voldoen en soms zelfs bijdragen aan het probleem. Ze kunnen alleen doorbroken worden wanneer we ze samen bij de wortel aanpakken. Daartoe moeten wij bereid zijn dingen systematisch anders te gaan doen dan we gewend zijn. Met dit convenant verklaren wij ons daartoe bereid, voor -op zijn minst- de komende twintig jaar.

Twintig jaar is lang en dat vergt een solide basis, die steviger is dan we tot nog toe hadden. Daar is een verdiepingsslag voor nodig. De afgelopen periode heeft ons namelijk geleerd dat we vaak denken dat we het wel ongeveer eens zijn over onze overkoepelende waarden en opgaven. Eenmaal van start blijkt echter dat de beelden soms behoorlijk uiteenlopen. In het begin is dat nog niet zo erg, maar naarmate je verder komt in het proces, ga je steeds verder uit elkaar lopen. Daarom herpakken wij ons met dit convenant op dat meest basale niveau.

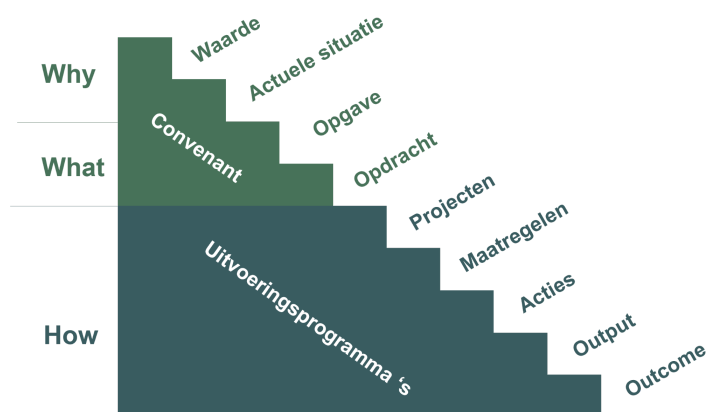
Werken vanuit de bedoeling

Wij werken waardegestuurd en vanuit de bedoeling².

We maken expliciet waar we ten diepste met elkaar voor staan, wat nu eigenlijk *de bedoeling* is. De waarden die we omarmen en de opgaven waarvoor we ons daardoor gesteld zien (de werkelijkheid wijkt immers vaak nogal af van die waarden) zijn ons gezamenlijke vertrekpunt, maar óók de stip aan de horizon waarop we al die jaren moeten kunnen blijven koersen. Het mooie van waarden is namelijk dat ze altijd van toepassing blijven; een stip die we nooit helemaal zullen of zelfs kunnen bereiken en daarom (ironisch genoeg) altijd richtinggevend blijft. Ze bieden ons een vaste koers voor de echt lange termijn. Op basis van die koers maken wij vervolgens concrete uitvoeringsprogramma's.

We knippen het proces om te komen tot een totale programmering dus in tweeën. Het eerste deel is dit convenant. Het geldt voor de volledige looptijd van ons programma (twintig jaar), wat overigens niet betekent dat het niet aan verandering onderhevig zal zijn. We maken geen eenmalig of definitief 'plan', maar starten een proces om overkoepelende waarden en opgaven na te streven, terwijl we die op zichzelf eens in de zoveel tijd zullen herijken en waar nodig aanvullen of bijstellen. De wereld verandert immers doorlopend en doet dat in een steeds hoger tempo. Het tweede deel landt in de uitvoeringsprogramma's die wij op basis van dit convenant maken. Onze uitvoeringsprogramma's hebben een looptijd van vier jaar.

In een afbeelding vervat:

Wij committeren ons er voor tenminste twintig jaar aan te werken op een manier die op al deze niveaus tegelijk klopt en consistent is.

De inhoud van dit convenant richt zich op de bovenste treden van deze ladder:

² Wouter Hart 2012 - *Werken Vanuit De Bedoeling* (zie ook de bijlage)

Door op het 'waarom'- en het 'wat'-niveau écht scherp te stellen (in dit convenant), worden de opdracht die wij onszelf als alliantie geven en de daaruit voortvloeiende acties (het 'hoe' / het uitvoeringsprogramma) directer terug te herleiden tot hun overkoepelende bedoeling.

Opzet en inhoud

Hoe zijn wij tot de opzet en inhoud van dit convenant gekomen?

Tijdens de laatste maanden van 2022 is in een reeks sessies intensief gesproken met honderden mensen, wonend of werkend in en voor Nieuw-West. Aan de hand van Waarderend Actieonderzoek (Appreciative Inquiry) is in kleine focusgroepen met elkaar benoemd wat de belangrijkste opgaven voor Nieuw-West zijn. Kenmerkend voor deze methode is dat het verder gaat dan het identificeren en oplossen van problemen. Die problemen ontstaan immers binnen de context van het huidige stelsel; de bestaande systemen en gewoonten. Sterker nog, in voorkomende gevallen worden ze er zelfs door veroorzaakt. Daarom gaan we verder dan denken in 'bestaande oplossingen' voor problemen, maar streven we naar echte innovatie. Voor innovatie is een ander proces nodig. Namelijk het onderzoeken van het diepere verlangen, het wenkend perspectief. We willen weten hoe een nieuwe, ideale werkelijkheid er uit zou zien en wat ervoor nodig is om die te realiseren. Of, zoals door een deelnemer werd samengevat in één van de sessies: "We denken nu voorbij het vangnet, want dat zouden we niet eens nodig moeten hebben".

We hebben de opgehaalde perspectieven opgedeeld in vijf hoofddomeinen:

- **Eigenaarschap, inclusie en democratie:** Van, voor, met en door bewoners
- **Veiligheid:** Je veilig en verbonden voelen
- **Werk en bestaanszekerheid:** Ongelijk investeren in gelijke kansen
- **Wonen en leefomgeving:** Een fijne plek hebben om te wonen en te leven
- **Kansen voor de jeugd:** Optimale ontwikkeling en perspectief voor de jeugd

Er is nadrukkelijk geen sprake van een volgorde of hiërarchie. Al deze domeinen en hun elementen kennen een sterke samenhang en zijn allemaal onderling afhankelijk. In het leven van mensen is het een geheel. Het is onze leefwereld.

E.e.a. leidt tot de volgende verbeelding:

NB. Elk model is een beperkte weergave van de werkelijkheid. Wij beseffen dat er nog meer perspectieven en waarden bestaan die van belang zijn voor de bewoners van Nieuw-West. Ook thema's als duurzaamheid, gezondheid, kunst en cultuur doen ertoe en doen mee in het geheel. Ze krijgen allemaal hun plek, hetzij als onderdeel van één van de opgave-domeinen, hetzij als rode draad. Maar wel steeds weer in het overkoepelende perspectief dat wij in dit convenant uiteenzetten. Wij vinden het namelijk van belang om focus aan te brengen. Op grond van alle analyses, het werk en de wijsheid van de opgaveteams, de vele gesprekken met bewoners en met onze alliantiepartners, zijn we gekomen tot de keuze voor deze vijf hoofddomeinen in al hun samenhang. Wetend dat er meer is, gaan we ons hierop richten.

VAN WAARDEN NAAR OPGAVEN

In de vele gesprekken om te komen tot dit document, hebben we een **'waardeperspectief'** voor de lange termijn als uitgangspunt genomen; hoe vinden we dat democratie, veiligheid, wonen, leefomgeving, werk, bestaanszekerheid en opgroeien in Nieuw-West er uit zou moeten zien? Voor ieder domein hebben we dat beeld beschreven. Vanuit dit perspectief hebben we gekeken naar hoe het nu is. In deze **analyse** beschrijven we de oorzaken en de achtergronden van de problemen die we samen hebben geconstateerd. Tenslotte hebben we de **opgaven** benoemd die daaruit voortkomen; wat is er nodig? Hoe kunnen we vanuit de bestaande situatie koers zetten naar de gewenste toekomst? Met dit convenant onderkennen wij deze opgaven en onderschrijven wij onze gezamenlijke verantwoordelijkheid deze centraal te stellen in ons beleid, ons handelen en de inzet van onze middelen. Het geheel is dus een opdracht die wij als alliantie aan onszelf geven.

Na deze inhoudelijke hoofdstukken gaan we kort in op het vervolg: de uitvoeringsprogramma's en de organisatie daarvan en de financiële uitgangspunten, sturing en monitoring van het programma.

EIGENAARSCHAP, INCLUSIE EN DEMOCRATIE

Van, voor, met en door bewoners

Waardeperspectief

Hoe zou het moeten zijn?

Nieuw-West maken wij samen. Bewoners hebben regie over hun leven, hun levensonderhoud en hun leefwereld. De kennis en inzet van overheden en maatschappelijke organisaties is daarbij dienend. Een gezond bedrijfsleven draagt bij aan voldoende werkgelegenheid. Bewoners, bedrijven, overheden en instanties dragen Nieuw-West samen en bepalen met elkaar de prioriteiten. Zij vormen samen een duidelijk beeld van wat nodig is voor een waardevol bestaan op korte en lange termijn: voldoende inkomen, werk, huisvesting, leefomgeving, veiligheid, zorg en gezondheid, welzijn, onderwijs enzovoort.

Vertrouwen, wederkerigheid, transparantie en respect staan voorop in het maatschappelijk verkeer. Overheden, (maatschappelijke) organisaties, bedrijven en bewoners werken als gelijkwaardige partners samen, waarbij de leefwereld van bewoners voorop staat. Dit betekent dat wij in ons denken en handelen redeneren vanuit het perspectief dat de systeemwereld ten dienste staat van de leefwereld en niet andersom. Wij zijn ervan doordrongen dat onze grootste legitimatie ligt in het faciliteren van een zo groot en breed mogelijke opbrengst voor alle bewoners.

Nieuw-West is een zeer divers stadsdeel waarin mensen uit verschillende culturen, met verschillende kleuren, religies, gender of gaardheid op een harmonieuze manier samenleven. Met onderling respect en in voortdurende dialoog en solidariteit. Deze diversiteit wordt weerspiegeld in alle lagen van de instituties van de alliantie.

Nieuw-West is een wezenlijk democratische samenleving, gestoeld op drie elementen:

1. Bewoners zijn in staat te voorzien in hun essentiële behoeften, zijn in staat gezonde sociale relaties aan te gaan en hebben en voelen eigenaarschap over de kwaliteit van hun leven en leefomgeving.
2. Organisaties en bedrijven dragen hieraan bij. Zij geven ruim baan aan initiatieven van bewoners en ondersteunen het floreren van gemeenschappen. Nabije en toegewijde professionals in de uitvoering die de ruimte hebben om dienend te zijn aan de behoeften en belangen van bewoners, vervullen hierin een sleutelrol.
3. Diversiteit van bewoners is het uitgangspunt. Mensen kunnen in al hun verscheidenheid samenleven. Iedereen kan en mag meedoen. Diversiteit kleurt ook de machtsuitoefening. Eigenaarschap over het leven, samenleven en leefomgeving is breed gedeeld.

Analyse

Hoe is het?

In een te groot deel van Nieuw-West zijn deze elementen onvoldoende aanwezig, wat leidt tot onvoldoende basis voor een wezenlijk democratische samenleving. Dat heeft de volgende oorzaken:

Regie en middelen

In de afgelopen decennia heeft de rijksoverheid steeds meer overheidstaken overgedragen aan de gemeenten. Dat ging vaak samen met forse bezuinigingen en marktwerking. Zowel de taken als de bezuinigingen zijn ieder vanuit een eigen beleidsterrein (zoals wonen, werken, veiligheid, onderwijs, zorg en welzijn) georganiseerd. De problematiek in Nieuw-West is complex en gaat voorbij de grenzen van beleidsterreinen. Daarom werkt die sectorale aanpak niet.. De ingevoerde marktwerking verkleint de beleidsruimte van gemeenten nog verder. Daardoor sluit de gemeente met de uitvoering van haar taken niet (voldoende) aan bij wat er daadwerkelijk leeft en nodig is.

Convenant

Alliantie Samen Nieuw-West

23 maart 2023

Nationaal Programma

Samen Nieuw-West

13

Met het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid zet de rijksoverheid vanaf 2021 in op langjarige samenwerking, een integrale benadering en investeringen in Nieuw-West en 19 andere gebieden in Nederland. Het Rijk wil daarmee bijdragen aan structurele en substantiële verbetering en herstel.

Vertrouwen

Bezuinigingen, privatisering van publieke diensten en de oprichting van uitvoeringsorganisaties met een specifieke taakstelling, hebben geleid tot een sterk verkokerde bureaucratie die gekarakteriseerd wordt door – niet altijd bewust – wantrouwen in burgers. Omgekeerd zijn veel bewoners gefrustreerd geraakt omdat meepraten niet heeft geleid tot zeggenschap over de belangrijke zaken in hun leven. Het meepraten gaat te vaak over relatief kleine dingen, terwijl zij juist in gesprek willen over meer fundamentele onderwerpen die hen bezighouden, zoals bestaanszekerheid.

Tussen wal en schip

In te veel buurten van Nieuw-West behoort de mate waarin mensen elkaar kennen, zich thuis voelen en saamhorigheid ervaren, tot de laagste van Amsterdam. Bewoners in dit soort buurten staan in de overlevingsstand; zij ervaren een stapeling van problemen en onzekerheid. Dit leidt tot eenzaamheid, polarisatie en onbegrip tussen mensen en (bevolkings)groepen. Zij kunnen maar in beperkte mate terugvallen op een netwerk in de omgeving. Zij hebben veel vaker dan gemiddeld onvoldoende kennis van de Nederlandse taal en maatschappelijke organisatie om gebruik te maken van de democratische mogelijkheden die er wel zijn. Daarnaast is er een onbekend maar aanzienlijk aantal mensen dat niet wil of kan meedoen, omdat ze ongedocumenteerd zijn en 'buiten beeld' moeten blijven. Of omdat hun werk- en woonsituatie geen enkele zekerheid biedt. Dit geldt niet alleen voor de vele seizoensarbeiders uit Oost-Europa, maar ook voor jongeren en studenten met kortlopende huurcontracten. Al te sterke instroom van meer welvarende, vaak theoretisch opgeleide bewoners in dure woningen (gentrificatie) kan die tegenstellingen nog groter maken.

Uitsluiting

Nieuw-West is een opvallend divers stadsdeel qua kleur, inkomen, leeftijd, etcetera. Het gevoel mee te kunnen en mogen doen is niet gelijkwaardig verdeeld over deze bewonersgroepen. Waar het gaat om inclusie moeten we constateren dat er sprake is van institutioneel racisme en van negatieve publiciteit over bewoners(groepen) en hun buurten. Zij worden en voelen zich uitgesloten op bijvoorbeeld de arbeidsmarkt, de woningmarkt en in het onderwijs.

Kracht

Tegelijkertijd is er in Nieuw-West ondanks de lage sociale cohesie bovengemiddeld veel sprake van informele, hulpverlenende contacten. Sterke loyaliteit aan de wijk kan positieve krachten en eigenaarschap mobiliseren: de wens om iets voor de wijk en de gemeenschap te betekenen. In Nieuw-West zijn dan ook veel (migranten-) zelforganisaties en vrouwenorganisaties actief. Er ontstaan steeds meer netwerken van organisaties, die door de krachten te bundelen, gebruik kunnen maken van elkaars kwaliteiten en een serieuze rol kunnen gaan spelen in de ontwikkeling van de omgeving. Ze laten zien dat het kan en ze bieden hoop voor veel bewoners. Daarin moeten zij ondersteund worden, wat niet altijd voldoende gebeurt.

Opgaven

Wat is er nodig?

Dat alle alliantiepartners samenwerken als bondgenoten en partners, dat wij ons kwetsbaar kunnen en durven opstellen en zoveel mogelijk wederkerigheid organiseren in inzet, capaciteiten en middelen. Op die manier overstijgen we verkokering en concurrentie. Dat wij erkennen dat bewoners de hefboom van verandering zijn, dat wij samen en werkenderwijs moeten leren hoe wij echt mede-eigenaarschap kunnen organiseren en hoe wij het gelijkwaardig samenwerken tussen bewoners en organisaties vorm moeten geven. Voor de systeemverandering die nodig is, moet iedere partner in de eigen organisaties en netwerken hindernissen en blokkades inventariseren en bespreekbaar maken.

Democratie

Convenant

Alliantie Samen Nieuw-West

23 maart 2023

Nationaal Programma

Samen Nieuw-West

14

Bewoners moeten niet alleen regie hebben over de essentiële bestaansvoorwaarden, maar ook zeggenschap, eigenaarschap en verantwoordelijkheid (kunnen) hebben en ervaren voor en over de *manier waarop* hun behoeften, dromen en mogelijkheden worden gerealiseerd. In alles wat wij organiseren en doen moeten bewoners dus een (gelijkwaardige) stem, regie en daarmee ook verantwoordelijkheid hebben. Daarnaast moeten alle lagen van besluitvorming zo representatief en inclusief mogelijk zijn in termen van afkomst, kleur, religie, gender en geaardheid. [Wonen, J, V, Werk]

Wij moeten de ondersteuningsstructuren en voorzieningen versterken die eigenaarschap van bewoners vergroten. Op die manier kunnen bewonerscollectieven, wijkcoöperaties en buurtplatforms een grotere rol spelen en partner zijn van overheden en maatschappelijke organisaties bij het maken en uitvoeren van plannen. Naast ondersteuning, ontwikkelen we passende manieren om inzet van bewoners te vergoeden. [Wonen, J, V, Werk]

Eigenaarschap

Wij vatten democratisering op als het ontwikkelen van (mede)eigenaarschap van bewoners en hun gemeenschappen. Dat is dus iets anders en gaat ook verder dan 'inspraak' of 'draagvlak' creëren voor prioriteiten die vooraf door anderen zijn gesteld. Bewoners en bewonersorganisaties hebben dus een gelijkwaardige stem in alle activiteiten van Samen Nieuw-West. [Wonen, J, V, Werk]

Zeggenschap en eigenaarschap over inzet en middelen moeten we zo nabij mogelijk en zoveel mogelijk collectief beleggen. Dat organiseren wij via de alliantie en via micro-allianties op wijk/gebiedsniveau. Bijvoorbeeld het collectief beheer van lokale voorzieningen (zoals buurthuizen maar ook bijvoorbeeld bibliotheken, gezamenlijke tuinen, parken e.d.) en maatschappelijk vastgoed. [Wonen, J, V, Werk]

Samen vormgeven van Nieuw-West, betekent ook dat iedereen vanuit zijn of haar expertise aan de opgave werkt door het delen van kennis, expertise en middelen. Dat vergt van ons allemaal dat wij met een open en eerlijke houding zoeken naar de beste oplossing die eigenbelang of organisatiebelang overstijgt. We werken toe naar een coöperatief model waar de alliantieleden deel van uitmaken, zodat middelen beschikbaar en ten dienste worden gesteld aan de opgaven en de teams/micro-allianties waarin bewoners, overheden, maatschappelijke organisaties en bedrijven daar samen aan werken. Zo ontstaat een geformaliseerde koppeling tussen de leefwereld en de systeemwereld. [Wonen, J, V, Werk]

Buurt en nabijheid [Wonen, J, V, Werk]

Het werkt beter wanneer professionals (van overheden, maatschappelijke organisaties en bedrijven) zoveel mogelijk aanschuiven bij het gesprek in de wijk, in plaats van de mensen uit te nodigen om naar de respectievelijke kantoren te komen. Door te werken vanuit gemeenschappen ('communities'), richten wij ons op het bouwen van relaties, solidariteit en gezamenlijkheid. We ondersteunen zo veel mogelijk (informele) ontmoetingsplekken in de buurt. Warme plekken met lage drempels waar bewoners gemakkelijk naartoe komen. Om dit te bereiken moeten organisaties, professionals én bewoners die een actieve relatie met de wijk of de buurt hebben, zich committeren aan het werken volgens de democratische principes. Dat betekent dat zij micro-allianties en eventueel ook wijkplatforms opzetten, waarin bewoners zelf onderwerpen kunnen agenderen.

Het is in dit licht ook van belang dat institutionele (alliantie)partners ruimte in hun vastgoed ter beschikking willen stellen aan bewonersorganisaties. Bijvoorbeeld door die ruimte in collectief beheer te delen en toegankelijk te maken voor iedereen tegen voor hen betaalbare tarieven.

Integraal werken ten bate van de leefwereld [Wonen, J, V, Werk]

We beginnen bij vertrouwen in bewoners. Hun behoeften en dromen moeten het startpunt zijn van het werk van overheden en maatschappelijke organisaties. Die moeten ervoor zorgen dat hun eigen opdracht en hun eigen regels en afwegingen dit niet belemmeren. Vertrouwen betekent ook dat instanties kunnen loslaten en echte ruimte geven aan ideeën van bewoners; dat zij dingen 'laten ontstaan' in plaats van altijd vooraf te 'willen weten'.

Inclusie [Wonen, J, V, Werk]

Het bestrijden van uitsluiting, discriminatie op kleur, gender, geaardheid, religie of afkomst en alle andere vormen van achterstelling, is absolute noodzaak. Wij zien de diversiteit van Nieuw-West als een kracht waar we trots op zijn, maar zien ook de uitdagingen die het met zich meebrengt.

Wij verplichten onszelf (op termijn) in alle lagen van onze organisaties representatief en herkenbaar te zijn. Dat betekent een personeelsbeleid dat verder gaat dan alleen een inspanningsverplichting, maar binnen een aantal jaar ook daadwerkelijk resultaten laat zien.

Inclusie is overigens niet iets van alleen overheden of maatschappelijke instituties. Juist op wijkniveau moeten we bouwen aan inclusieve gemeenschappen waarin de onderlinge solidariteit en sociale verbondenheid de scheidslijnen op het terrein van gender, kleur, afkomst, religie of geaardheid overstijgen.

Inclusie betekent ook dat wij actief werken aan de emancipatie van groepen in de samenleving die om allerlei redenen achterblijven. Emancipatie, volledige ontplooiing van ieder individu, is meer dan alleen een principe, het moet actief worden ondersteund en bevochten.

Nieuwe democratische instrumenten

We denken na over nieuwe democratische instrumenten en sluiten tegelijkertijd aan bij bestaande manieren om ook andere groepen bewoners bij besluitvorming te betrekken, zoals een burgerpanel van gelote bewoners uit Nieuw-West, buurtplatformrecht, buurtbudgetten of referenda.

VEILIGHEID

Je veilig en verbonden voelen

Waardeperspectief

Hoe zou het moeten zijn?

In Nieuw-West zijn bewoners en bezoekers veilig. Iedereen kan er dus veilig zijn, leven en opgroeien, zowel binnenshuis als daarbuiten. Veiligheid is hier een fundament waar iedereen elke dag aan bijdraagt. Bewoners voelen zich beschermd en geborgen, voelen zich verbonden en veerkrachtig, vrij en verdraagzaam. De ervaring van veiligheid is persoonlijk, het hangt af van het eigen gevoel, de waarneming van de wereld en wat we meemaken of hebben meegemaakt. Hoewel de ervaring persoonlijk is, is die gebaseerd op collectieve normen die we met elkaar creëren. Die normen dragen we uit en we reageren adequaat op afwijking daarvan.

In Nieuw-West *voelen* we ons ook veilig. Wanneer we op straat lopen, in onze eigen woonomgeving, maar ook digitaal. We voelen ons dus niet alleen persoonlijk veilig, maar kunnen ook vertrouwen hebben in onze omgeving. We kunnen daarbij rekenen op een integere overheid en goed toegeruste instanties. Zij houden zowel objectieve als onzichtbare onveiligheid in de gaten en grijpen in als dat nodig is. Onveiligheid bestrijden en veiligheid creëren zijn twee kanten van dezelfde medaille.

Wanneer we ons veilig voelen en veilig zijn, kunnen we ons hechten aan onze (sociale) omgeving en voelen we ons verbonden. We zijn vaker in staat om oog te hebben voor anderen en om met tegenslagen om te gaan in onze leefwereld, ook online.

Dat we ons veilig voelen is een samenspel van veel factoren, zoals een veilige samenleving waar ook instituties aan bijdragen, een veilige thuisbasis met warmte en zorg, een fijne omgeving om in op te groeien en je te ontplooiën, een solide sociaal-economische basis en mentale en fysieke gezondheid.

Datzelfde samenspel van factoren geldt ook voor *on*veilig gedrag. Er zijn vaak allerlei aanleidingen waarom personen dit gedrag laten zien, zoals een onveilige thuissituatie, traumatische ervaringen (in de jeugd) en zorgen op het gebied van financiën.

Veiligheid is dus een *fundament* dat we samen creëren, om op te bouwen en om de verbinding met onze sociale omgeving aan te gaan. Het is geen eindtoestand waarin men zich kan bevinden. Er is altijd een verlangen naar veiligheid. De waarborg van 'altijd veilig zijn' kan echter nooit worden gegeven. Daarbij is het gevoel van veiligheid een zeer persoonlijke ervaring en geen constante.

Analyse (Cijfers veiligheid komen hierbij te staan (in een kader) zie nu einde document)

Hoe is het?

Veilig zijn is geen vanzelfsprekendheid

Ondanks alle inspanningen slagen we er niet in te voorkomen dat er *te* veel jongeren in de criminaliteit terechtkomen en dat criminele verbanden actief en effectief zijn in wijken. Criminaliteit blijft helaas een sterk merk. Het is ons nog niet gelukt om verharding tegen te gaan en we zien het aantal wapendragende jongeren toenemen. Ook op hogere leeftijd beginnen criminele carrières of gaan criminele carrières door.

Er is veel wantrouwen, naar elkaar, naar instanties en of het wel goed komt met het eigen leven. Er is sprake van een onveiligheidsgevoel in veel wijken, onder veel bewoners, ondernemers, professionals en mensen die hun nek uitsteken. Daarmee doen we in Nieuw-West onze eigen leefomgeving en toekomst geweld aan. En dat accepteren we niet langer. Het is geen optie om niets te doen, we zullen dit met elkaar moeten doorbreken.

Veiligheid over grenzen heen

De context van Nieuw West is niet los te zien van Amsterdam en de (internationale) wereld. De internationale criminaliteit, zoals de internationale drugshandel, heeft ook zijn effecten in Amsterdam en daarmee ook Nieuw West. Amsterdam is een marktplaats voor nationale en

internationale drugshandel. Amsterdamse criminelen spelen een belangrijke rol bij de organisatie van internationale distributie en in de financiële stromen die daarmee worden gegenereerd³. Daarbij is de boven en de onderwereld met elkaar verweven. Drugshandel en allerlei criminele activiteiten die deze activiteit mogelijk maken, zoals handel, stelen van motorvoertuigen, opslag van geld, wapens en drugs, zien we terug in Amsterdam Nieuw-West.

Polarisatie

In Nieuw-West is het verlangen naar (meer) verbinding met elkaar groot. Dit blijkt ook uit het grote aantal initiatieven om met elkaar dingen te ontplooiën. Maar in een te groot deel van het gebied is er ook sprake van polarisatie. Polarisatie tussen bewoners onderling, tussen communities, maar ook tussen bewoners en instanties. Het maakt dat individuen en groepen zich terugtrekken en dat we van elkaar verwijderd raken. Het gevoel dat instanties en bedrijven meer zonder bewoners doen dan voor en met hen, voedt wantrouwen. Het effect is dat meer mensen de collectieve normen overschrijden. Schaamtecultuur is hierin een katalysator. Er is veel sprake van angst en geslotenheid naar elkaar, waardoor de norm is het juist niet te vertellen als het niet goed gaat in je eigen leven.

Criminaliteit biedt een alternatief sociaal verband

Waarden als verbondenheid, geborgenheid en bestaanszekerheid (factoren die hierboven zijn benoemd als bijdragend aan het gevoel van veiligheid) gelden vaak ook in criminele verbanden. Jongeren voelen zich hiertoe aangetrokken en door gebrek aan perspectief ervaren zij dit te vaak als een goed alternatief voor de eigen leefsituatie. Eenmaal in die wereld gezogen, komen zij terecht in een hardere realiteit van angst en nooit helemaal veilig zijn. Een weg terug wordt snel moeilijker en moeilijker. Wat bijdraagt aan het 'blijven hangen' in de criminaliteit, is het ontbreken van perspectief om een andere keuze te maken en daar de (mentale) ondersteuning bij te krijgen uit de eigen omgeving en van professionals.

Passende consequenties

De mate waarin men passende consequenties ervaart van ongewenst gedrag zijn laag. Dit gaat hand in hand met de beschikbaarheid en bemensing bij hulpdiensten. Ook interventies achter de voordeur laten lang op zich wachten. Met als gevolg dat mensen weinig vertrouwen hebben om hulp te zoeken of bereid zijn om meldingen te doen, wat interventies uiteraard bemoeilijkt. Dat is ernstig gezien het leed van de slachtoffers én het feit dat geweld achter de voordeur een van de grootste voorspellers is voor crimineel gedrag later. Daarbij geldt ook dat er niet altijd perspectief is dat motiveert om iets anders te willen en te doen.

Gebrek aan zichtbare en gedragen normen

Wij stellen als samenleving gedragsnormen en verbinden daar acties aan die maken dat deze normen zichtbaar zijn, blijven en worden nageleefd. Gebrek aan zichtbare en gedragen normen in combinatie met een gebrek aan vertrouwen in en verbinding met de leefomgeving, veroorzaakt een neerwaartse spiraal. Mensen vertrouwen niet meer op de aanwezigheid van elkaar en van instanties op het moment dat er iets aan de hand is. Het 'er zijn', staat onder druk. Dit geldt voor de fysieke, maar ook voor de online omgeving.

Opgaven

Wat is er nodig?

Veiligheid creëren we samen

Om toch een optimaal gevoel van veiligheid te creëren kunnen we met elkaar een aantal randvoorwaarden organiseren. Dat we met aandacht snelle zorg en hulp bieden daar waar het nodig is en dat we adequaat en zorgvuldig acteren op onveilige situaties. Veiligheid maken we samen. Dat maakt dat de bewoner, de ondernemer, instanties en professionals van Nieuw-West geen consument zijn, maar mede creëerder. Uiteraard is iedereen dat vanuit zijn/haar eigen kunnen, taak en rol. Veiligheid creëren beperkt zich ook niet tot het 'probleem' gebied. Samen maken we Nieuw-West en zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor een gedragen systeem van normen en waarden voor heel Nieuw-West.

We weten dat mensen zich veiliger voelen wanneer zij met elkaar verbonden zijn. Dan nemen de veerkracht en verdraagzaamheid toe en kunnen we als individu, community en wijk ook

³ Pieter Tops en Jan Tromp, De Achterkant van Amsterdam, juni 2019

omgaan met tegenslagen, zonder dat dit meteen ons gevoel van onveiligheid drastisch aantast. Dit gevoel kan voor iedereen anders zijn. Toch hebben we collectieve normen nodig. Dat kan alleen als we die met elkaar creëren en dragen.

Als we onveiligheid ervaren is er ruimte nodig om onze ervaringen en eventuele trauma's te verwerken. Dat betekent ook dat we snel, nabij en adequaat moeten handelen bij signalen van onveiligheid of bij normoverschrijdend gedrag. Dat de keuze voor crimineel gedrag onaantrekkelijk is en dat de keuze om uit de criminaliteit te stappen altijd mogelijk moet zijn.

Het is de bedoeling dat we in Nieuw-West veilig over straat kunnen, wie of wat we ook zijn. Dat wij ons niet alleen persoonlijk veilig voelen, maar er op mogen vertrouwen dat ook de ander zorgdraagt voor onze veiligheid en een veilige leefomgeving, omdat we daar beide mee verbonden zijn. Daarbij zijn het creëren van veiligheid en het acteren op onveiligheid twee kanten van dezelfde medaille, die ieder een andere focus en actie vragen.

Hieruit volgen drie hoofdogaven:

1. *Verbondenheid, veerkracht en verdraagzaamheid* van en tussen mensen, communities, wijken en instanties herstellen, ontwikkelen en waarderen. De neerwaartse spiraal van een gedragen norm wordt omgebouwd naar een opwaartse.
2. *Criminele gedragingen* en de kans om in de criminaliteit te raken drastisch *verminderen* en tegelijkertijd de mogelijkheid bieden om uit de criminaliteit te stappen. Dat zorgt voor de motivatie om te kunnen kiezen voor een andere manier van leven.
3. *Adequaat, proportioneel en zorgvuldig met elkaar reageren* op onveilige situaties, nu en in de toekomst.

Deze opgaven hebben we hieronder verder uitgewerkt.

Verbondenheid, veerkracht en verdraagzaamheid

Een veilige plek

Allereerst moeten we zorgen dat ieder huis in Nieuw-West een veilige plek achter de voordeur is.⁴ Daarnaast realiseren we voldoende veilige plekken in de wijken, nabij en toegankelijk voor iedereen. Deze veilige plekken worden gesmeed door netwerken van bewoners, ondernemers en experts. Dit kan een 'derde familie'⁵-gevoel geven, wat heel belangrijk is om veiligheid en perspectief te voelen. Netwerken organiseren wordt een aparte interventie in het sociale, zorg- en veiligheidsdomein. (W,J, D,B).

Omggaan met tegenslag en trauma

Om verbonden, veerkrachtig en verdraagzaam te zijn, moeten we kunnen omgaan met eigen triggers en ervaringen en eventuele trauma's kunnen verwerken. Dit vraagt erkenning dat, naast die individuele verwerking, het ook van belang is als collectief, community of wijk trauma's te laten helen. Traumaverwerking moet dan ook snel en dichtbij worden georganiseerd. Zo wordt het verhaal van Nieuw-West geschreven naar de toekomst, waarin nieuwe (positieve) ervaringen de centrale plek innemen.

Openheid en betrouwbaarheid

We zorgen dat onze houding en communicatie open en betrouwbaar zijn. Dat wekt vertrouwen en draagt bij aan hoe we met elkaar willen omgaan. Het blijkt dat zowel bewoners als instanties liever 'nee' horen wanneer iets niet kan (met uitleg waarom) dan dat er geen communicatie is.

Na een ingrijpende gebeurtenis in een community of wijk, moeten we direct met elkaar (bewoners, ondernemers, professionals) in gesprek. Daarbij maken we ruimte voor interculturele communicatie en richten we aandacht op (omgaan met) triggers en (het ontstaan van) trauma's en schaamte. (D, Wonen, J, W)

---

⁴ De eerder geformuleerde doorbraak 'doorbreken van geweld achter de voordeur' blijft bestaan

⁵ Jan Dirk de Jong 2022

Crimineel gedrag en herstelgericht werken

Actief doorbreken van criminele context

Met 'criminele context' bedoelen we intergenerationele criminaliteit, netwerken en carrières. Daarbij gaat het ook om het voorkomen ervan. Het is nodig (en al gaande) dat we nieuwe methodes ontwikkelen om contextgericht en systeemgericht hechte, in zichzelf versterkende, destructieve (criminele) verbanden te doorbreken. Dat vraagt een actieve combinatie van veiligheidsinstrumentarium, zorg, welzijn, wonen, samen met bewoners en ondernemers. Zowel criminele paden dwarsbomen als het bieden van kansen zijn hier onderdeel van. Een wenkend perspectief is hierbij essentieel. We onderzoeken of in dit verband lokale veiligheid- en zorgverbanden vormgegeven kunnen worden, gebruikmakend van de ervaring die er nu al is in de stad. Ons uitgangspunt hierbij is dat we integraal werken verder ontwikkelen tot een werkwijze waarin professionals zich écht *tussen* alle organisaties kunnen bewegen en organiseren. Waar nodig moeten we hiervoor ook ruimte maken in wet- en (privacy)regelgeving.

De criminele context beperkt zich niet tot de offline-wereld. Ook de online-wereld van Nieuw-West (en daarbuiten) is een leefgebied, in nog steeds toenemende mate. Hoe organiseren we daarin dezelfde functies als in de 'reguliere' wereld, zoals zorg, hulp, veiligheid en ogen en oren? (J, W, D, W)

Doorbreken van fysieke wijkstructuren die criminaliteit faciliteren

Fysieke ruimte kan grensoverschrijdend gedrag stimuleren, zoals een gunstige ligging van woningen en garages voor criminele activiteiten, straten die uitnodigen tot te hard rijden of het overslaan van drugs. Daarom moeten we de inrichting van de fysieke ruimte waar mogelijk aanpassen. Niet alleen om criminaliteit te ontmoedigen, maar meer nog om te zorgen dat de leefomgeving, bewoning en bedrijvigheid juist bijdragen aan het gevoel van verbondenheid en dat we de collectieve normen hierin herkennen. (Wonen)

Herstelgericht werken, dichtbij en snel

Herstelgericht werken moet niet beperkt zijn tot de justitiële keten, maar worden gedragen door de gehele samenleving. Communities en partners in de wijken, zoals ondernemers, spelen hierin een actieve rol. We moeten nieuwe netwerken in de wijk organiseren, die cohesie versterken en medemenselijkheid bevorderen. Niet vanuit risicoperspectief ('je bent potentieel dader of slachtoffer'), maar door deze professionals 'slimmer' te maken, met kennis om bij eerste signalen (bijvoorbeeld kwetsuren en fracturen) de juiste aandacht en zorg te kunnen bieden. Uitgangspunt hierbij is dat professionals zelf bepalen wat de juiste zorg en aandacht is en de ruimte hebben om die te bieden. Een voorbeeld hiervan is om het netwerk van 'credible messengers' in Nieuw-West te versterken en te vergroten.

Iedere dag kun je een andere keuze maken. Met dit motto moeten we het verlangen naar criminaliteit ombuigen naar een andere toekomst. We gaan nieuwe methodes (gebaseerd op ervaring) gebruiken, waarbij snel en dichtbij gehandeld wordt bij eerste signalen van (forensische) zorg, (on)veiligheid en welzijn. Experts, professionals en informele partijen en personen werken samen in teams vanuit *eenzelfde* perspectief en gelijkwaardigheid, zijn multi-inzetbaar en gelijkwaardig.

Herstelgericht werken moet ook in gevangnissen het uitgangspunt zijn. Om participatie en een menswaardige bijdrage van gedetineerden mogelijk te maken, moeten we samenwerking opbouwen met bedrijven, scholen en instituties. (J, D, W)

Adequaat, proportioneel en zorgvuldig reageren

Schaarste van personeel is de komende jaren aan de orde

Om er te kunnen zijn, voorzien, doorzien en acteren op onveiligheid is bemensing in het veiligheidsdomein nodig. Ongelijk investeren in bemensing van politie, OM, handhaving & BOA's, rechtbank, reclassering, raad voor de kindbescherming enzovoort, zal noodzakelijk zijn. Professionals in het domein van veiligheid (en zorg) zijn hard nodig om de boel op orde te krijgen en al helemaal om de structurele weg omhoog te vinden.

Tegelijkertijd moet er worden verbreed. Dat vraagt een andere kijk op capaciteit, inzet en wie wat, wanneer en hoe kan bijdragen. Welke andere groepen en personen kunnen mede dragers zijn in Nieuw-West? Zijn de momenten die capaciteit vragen te spreiden? Is de manier waarop

we handelen wel de meest slimme? Kunnen we daar winst in behalen? Er is speciaal aandacht voor waar bewoners eigenaar willen en kunnen zijn van (deel)oplossingen.

Structurele innovatie

We ontwikkelen een expertgroep (denken en doen) op het gebied van nieuwe technologie en veiligheid voor de komende twintig jaar, met mensen (capaciteit) om dit te implementeren. Deze groep richt zich op nieuwe thema's die in de toekomst gaan spelen en effect hebben op onze veiligheid, zoals ID fraude en online criminaliteit.

WERK EN BESTAANSZEKERHEID

Een democratische economie

Waardeperspectief

Hoe zou het moeten zijn?

Nieuw-West kent een democratische economie, waarin de belangen, behoeften, wensen en dromen van bewoners voorop staan. Zo veel mogelijk eigenaarschap van die bewoners en hun gemeenschappen over alle noodzakelijke (sociale, fysieke, economische, financiële en maatschappelijke) middelen zorgt voor een rechtvaardige verdeling van welvaart en welzijn. Wederkerigheid, solidariteit en samenwerking staan centraal. Dit draagt bij aan bestaanszekerheid voor iedereen - in de eerste plaats werk en voldoende inkomen - en maakt dat alle mensen kunnen voorzien in de basisbehoeften om een waardig en zinvol leven te leiden. Voorbeelden van die basisbehoeften zijn: zorg, water, energie, voedsel, onderwijs, huisvesting, publieke ruimte, openbaar vervoer en infrastructuur. Maar ook minder tastbare behoeften, zoals mentale gezondheid, leven in plaats van overleven en grip op het eigen leven.

In deze democratische economie is de burger niet alleen consument, maar ook medewerker, werkgever of producent. Werk heeft meer waarde dan alleen het materieel inkomen; het draagt bij aan persoonlijke ontwikkeling en individuele eigenwaarde, maar ook aan de gemeenschap. Werk loont in Nieuw-West. Door goed werk kunnen mensen voorzien in de essentiële behoeften, een zinvol bestaan opbouwen en sociale relaties aangaan. Werk is in dit verband een breder begrip dan 'betaald' werk. Werkgevers voelen zich verbonden met de omgeving en nemen daarin hun verantwoordelijkheid. Het is voor bedrijven aantrekkelijk te investeren in dit gebied omdat het zoveel potentieel heeft.

Analyse *Cijfers werk & bestaanszekerheid komen hierbij te staan (in een kader) zie nu einde document Hoe is het?*

Nieuw-West ligt tussen de grootschalige bedrijvigheid van het Westelijk Havengebied / Westpoort, Schiphol en de Zuidas in en kent ook zelf vele bedrijven en instellingen die werk bieden. Er wonen tienduizenden werkende mensen en vele duizenden die *willen* en *kunnen* werken, maar niettemin geen werk *hebben*. Zeker onder jonge mensen bestaat een ongekende geest van ondernemerschap.

Global city

Amsterdam is een 'global city'. Haar economie is wereldwijd vertakt en verankerd. Dat genereert grote rendementen. Helaas komt dat geld niet in gelijke mate ten goede aan alle Amsterdammers en heeft het bovendien veel negatieve effecten zoals hoge huizenprijzen en klimaatschade. Grote groepen kunnen niet deelnemen en niet meeprofiteren. De ongelijkheid groeit in de stad. Deze tweedeling uit zich ook in een ruimtelijke scheiding: tussen de rijke delen van de stad en stadsdelen als Nieuw-West, en ook binnen Nieuw-West. Daar toont zich de achterkant van het wereldwijde economische systeem.

Groeiende ongelijkheid

In Nieuw-West concentreert zich een groeiende groep bewoners die niet mee kan komen. Vaak (maar niet alleen) mensen van kleur en met een migratieachtergrond. Mensen zonder vaste banen of met meerdere laagbetaalde banen, mensen die werken in de informele economie, seizoensarbeiders uit bijvoorbeeld Oost-Europa, en ongedocumenteerden uit bijvoorbeeld de Filipijnen of Brazilië die werken in de schoonmaak.

Nieuw-West kent relatief veel werkende armen en een fenomeen als energiearmoede is een groeiend probleem. Bovendien is er hoge werkloosheid, een hoog aandeel minimahuishoudens en een hoog aandeel zzp'ers met werkonzekerheid.

Deze ongelijkheid werkt door naar volgende generaties. Armoede reproduceert en versterkt zichzelf door generaties heen. De afgelopen decennia zijn de verschillen in kansen en uitkomsten tussen mensen vergroot. Kinderen uit Nieuw-West betreden vaker de arbeidsmarkt met een korte en/of praktijkopleiding en hebben een lagere werk- en bestaanszekerheid dan theoretisch opgeleiden.

Talent

Convenant

Alliantie Samen Nieuw-West

23 maart 2023

Nationaal Programma

Samen Nieuw-West

22

Er bestaat een mismatch tussen het grote arbeidspotentieel in Nieuw-West en wat werkgevers vragen of wat de economie nodig heeft. Er is veel 'verborgen arbeidspotentieel' dat de tekorten in de vitale sectoren van de economie zou kunnen verkleinen. De aansluiting van jongeren - zowel praktisch als theoretisch geschoolden - op de arbeidsmarkt en stages kan beter. Door institutioneel racisme komen veel bewoners in Nieuw-West minder goed aan een baan.

Dit alles neemt niet weg dat er veel 'ondernemend talent' is in Nieuw-West. Er is grote weerbaarheid, creativiteit en veerkracht, mede door het opgroeien zonder 'zeven vinkjes'. Maar de barrières om dit tot bloei te laten komen zijn groot; gebrek aan netwerk, discriminatie, de juiste opleiding, en financieringsmogelijkheden spelen daarbij een rol. Bovendien is werk vaak niet lonend door armoedeval en lage minimumlonen.

Andere economie

Kortom; de huidige 'global economy' draagt onvoldoende bij aan de bestaanszekerheid en ontwikkelingskansen van grote groepen bewoners in Nieuw-West. Het is de hoogste tijd om in Nieuw-West een radicaal andere economie te ontwikkelen, die beter weet te profiteren van de economische rendementen in de stad en de regio, en te zorgen dat alle bewoners in Nieuw-West zinvol aan het werk zijn.

Opgaven

Wat is er nodig?

Bestaanszekerheid voor iedereen [D, V, J, Wonen]

Het bieden van bestaanszekerheid is onze hoofdpoging. Dat vraagt om sociaaleconomische structuren die passen bij de behoeften, dromen en belangen van alle bewoners van Nieuw-West en die zoveel mogelijk gezamenlijk eigenaarschap van bewoners behelzen. Deze democratische economie, onder meer gebaseerd op de principes van *Community Wealth Building*, maakt het mogelijk dat alle bewoners in Nieuw-West in 2040 aan het werk zijn in voldoende betaalde banen en dat kinderen in dat perspectief opgroeien.

Bestaanszekerheid betekent ook ervoor zorgen dat werk loont: alle alliantiepartners streven ernaar iedereen ruim voldoende te betalen voor arbeid en inzet, zodat zij hiermee boven het bestaansminimum kunnen uitkomen. [Wonen, J, V, D]

Essentiële sectoren centraal [Wonen, J]

Bedrijven, maatschappelijke organisaties en overheden moeten zich hierbij meer laten leiden door de behoeften van de bewoners. Wanneer zij de lokale economie dienen en stimuleren, komen deze economische activiteiten ten goede aan de bewoners. Dat betekent ook dat de essentiële of vitale sectoren van de economie –die voorzien in de basisbehoeften van bewoners– voorrang moeten krijgen.

We geven het werk in de essentiële of 'vitale beroepen' in deze vorm van lokale economie dus prioriteit door verhoging van de financiële en immateriële waardering (zoals status), voorrang in de toewijzing van woningen en de voorrang in wet- en regelgeving, zoals investeringsbeleid van zowel overheden als maatschappelijke instituties. Werk in de huishouding, informele zorg, vrijwilligerswerk en andere niet financieel beloonde activiteiten die van groot nut zijn voor de gemeenschap, moet waardering krijgen en een passende vorm van beloning.

Meerwaarde landt in leefwereld [Wonen, D]

Wij streven naar het vergroten van gemeenschappelijke welvaart in Nieuw-West. Een zo groot mogelijk deel van de in het gebied gegenereerde economische meerwaarde moet ook weer landen in de leefwereld. Dat betekent dat wij dus zoveel mogelijk lokaal gaan inkopen en wij dat uitgangspunt elke keer dat er nieuwe (raam)contracten worden afgesloten, expliciet naleven. Bij voorkeur in werknemers- of wijkcoöperatieven. Wij helpen de opzet van zulke coöperatieven en faciliteren door het beschikbaar stellen van betaalbaar vastgoed, expertise en financiering/krediet. We experimenteren met bestaande en nieuwe manieren om de lokale circulatie van geld te stimuleren en conditioneren. Zo versterken we de lokale economie en vergroten we de sociale samenhang.

Wij zetten op wijk- of gebiedsniveau 'micro-allianties' op van publieke en maatschappelijke organisaties, bedrijven en bewoners(organisaties) die zich actief committeren aan het betreffende gebied. In deze netwerken, waarin de behoeften van de bewoners centraal staan, organiseren wij de voortgang in de opgaven. [Wonen, J, V, D]

Nabijheid en begeleiding [Wonen, J, V, D.]

Wij moeten zorgen dat werk zoveel mogelijk beschikbaar is in de nabijheid (in de wijk) voor wie dat nodig heeft. Bovendien kunnen alle bewoners goede (één op één) werkbegeleiding krijgen, zonder daarbij last te hebben van de verkokering in de instituties. We stimuleren het opzetten van wijkbedrijven en leerwerkbedrijven. Werkgevers moeten bereid zijn om hun werk nabij en met begeleiding aan te bieden.

Coöperatieven bouwen [Wonen, J, V, D.]

Wij moeten actief bouwen aan werknemers- en wijkcoöperatieven. Enerzijds door behoeften bij grote 'ankerinstituten' te inventariseren, anderzijds door te investeren en juridische, administratieve en andersoortige expertise te leveren. Ook brengen we potentiële medewerkers bij elkaar en bieden de benodigde opleidingen. Waar nodig en technisch/juridisch mogelijk passen we regelgeving aan, al dan niet via de mogelijkheid van het NPLV om daar tijdelijk mee te experimenteren.

De alliantiepartners moeten actief ondersteunen bij het opzetten van coöperatieve buurtbedrijven. Bijvoorbeeld door hun vastgoed, administratieve ondersteuning, expertise en menskracht ter beschikking te stellen via de micro-allianties en door leer-/werkplekken aan te bieden.

Bewoners moeten zelf de mogelijkheden krijgen en gestimuleerd en ondersteund worden om hun eigen (coöperatieve) bedrijven op te zetten en in Nieuw-West een netwerk van bedrijven op te zetten die voorzien in de essentiële behoeften. Denk aan supermarkt, zorgcoöperatie (bijvoorbeeld: thuiszorg/informele zorg, ouderenzorg), kinderopvang, jongerenwerk, energiecoöperatie, lokale voedselproductie, circulaire hubs, duurzaamheidsbanen (isolatie van huizen), groenbeheer, locatiebeheer, transport. Bestaande (grote) bedrijven en instellingen verklaren zich bereid om langjarige contracten met deze bewonersbedrijven aan te gaan.

Leefwereld centraal [Wonen, J, V, D]W,

In het organiseren van en functioneren in deze economie zijn de gemeente en andere (semi)publieke instituties, ondernemers en bedrijven in de eerste plaats 'facilitators' die bovenstaande opgaven kunnen en willen helpen bereiken. Het is nodig dat zij de kerndoelen van hun organisaties met deze focus verbreden en er trots op zijn dat zij bijdragen aan de lokale bestaanszekerheid, aan werk, ontwikkeling en geluk van de bewoners in Nieuw-West.

Overheden moeten bewoners en bewonerscollectieven zo veel mogelijk betrekken en waar mogelijk samenwerken bij het uitvoeren van de publieke taken. Dat vraagt een lobby voor een andere inrichting van beleid en regelgeving, bijvoorbeeld rond aanbestedingen. Bijvoorbeeld door het invoeren van uitdaagrecht⁶.

Om mensen een goede startpositie op de arbeidsmarkt te bieden, moeten gegroeide achterstanden en misstanden, zoals schulden, worden weggewerkt. Daarbij is het overnemen van schulden een serieuze optie, zeker wanneer het alternatief alleen maar meer kost.

Door het bestaan van een florierende lokale democratische economie en door het bestaan van de zekerheid van werk en inkomen, is het krijgen van schulden straks geen regel meer, maar een grote uitzondering. Een schuldenvrij Nieuw-West is het streven. [V. J]

Naar een andere economie

Een andere, meer duurzame economie veronderstelt dat we streven naar veel kortere (voedsel, handels- en productie-)ketens. Dat impliceert minder focus op globalisering en versterking van de lokale bedrijvigheid. Dat betekent vanzelfsprekend niet dat we ons moeten beperken tot de economie van het stadsdeel. Voor een 'andere economie' in Nieuw-West is een goede samenhang met stad en regio van groot belang. De grotere economie is als een bloedsomloop, die zorgt voor voldoende toevoer zodat de lokale economie ook echt kan groeien. Een sterke relatie met de (directe) omgeving is cruciaal voor toekomstige successen en biedt uitstekende

⁶ Bij het Uitdaagrecht (ook wel Right to Challenge genoemd) kunnen bewoners e.a. taken van overheden overnemen als zij denken het slimmer, beter, goedkoper of anders te kunnen doen.

kansen voor de lokale economie. Ruimte voor werkgelegenheid en focus op het economisch vestigingsklimaat voor duurzame bedrijven vormen hiervoor een belangrijke basis.

In die (regionale) economie speelt het MKB een grote rol, naast werkgevers als Schiphol en bedrijven in de haven van Amsterdam. Daar is veel werkgelegenheid. Om dit te borgen en de mogelijkheden tot werk te vergroten moet er sprake zijn van een gelijkwaardige samenwerking tussen publieke en maatschappelijke partijen en het bedrijfsleven in de directe leefomgeving, alsook met relevante partijen van daarbuiten. Dit in nauwe samenspraak met de Amsterdamse werkgevers en relevante werknemersorganisaties.

Bedrijven en werknemersorganisaties zullen tijdig en nauw worden betrokken bij de verschillende complexe vraagstukken en spelen daarmee een waardevolle rol in toekomstige oplossingsrichtingen. Door lange termijn samenwerkingen aan te gaan ontstaat de basis voor een sterk geëngageerd bedrijfsleven in Nieuw-West en stelt het bedrijfsleven in staat om gezamenlijk en in overleg met werknemersorganisaties, publieke instellingen en opleidingsinstellingen te investeren in de lokale economie. Binnen de diverse opgaven wordt er een nadrukkelijke relatie gelegd met de kennis en kunde van het bedrijfsleven, zodat er voldoende ruimte ontstaat om nieuwe oplossingen te implementeren en de slagkracht aanzienlijk wordt vergroot. Deze aanpak zal leiden tot aansprekende gebiedsgerichte innovaties. Het gevolg is een bloeiende lokale economie waar heel Nieuw-West van profiteert en trots op is.

Banenplannen

Naast werkloosheid is er ook een groot tekort aan arbeidspotentieel. Om werk toegankelijk en bereikbaar te maken wordt in samenwerking met het bedrijfsleven, werknemersorganisaties en opleidingsinstellingen geïnvesteerd in de connectie tussen jongeren en werkgevers in de (directe) omgeving. We gaan er gezamenlijk voor zorgen dat de kennismaking tussen deze groepen verder wordt vormgegeven en uiteindelijk op orde is. Het in kaart brengen van de behoefte van zowel werknemers als werkgevers moet ertoe leiden dat de nadruk komt te liggen bij educatie voor de banen van de toekomst, waaronder de energietransitie. Aangezien de behoefte aan goede arbeidskrachten niet af zal nemen wordt er gezamenlijk geïnvesteerd in de kwaliteiten van de bewoners van Nieuw-West, wat ertoe zal leiden dat het enorme potentieel optimaal kan worden benut. De noodzaak om de samenwerking tussen publieke, maatschappelijke en private partijen verder uit te breiden is hierbij groter dan ooit.

Het regionale bedrijfsleven gaat zich voor haar inkoop – denk aan schoonmaak, groenvoorziening, catering, allerlei vormen van onderhoud en duurzame investeringen maar ook bijvoorbeeld ICT – meer richten op lokale inkoop in Nieuw-West.

De mate waarin het economisch systeem voorziet in de essentiële behoeften – dus de mate van bestaanszekerheid - kunnen wij omschrijven als brede welvaart. Daaraan meten wij de vooruitgang in Nieuw-West af. Wij toetsen het vestigingsbeleid en de samenwerking met het internationale bedrijfsleven op hun bijdrage vanaf nu dan ook aan de bestaanszekerheid van de bewoners.

WONEN EN LEEFOMGEVING

Een fijne plek hebben om te wonen en (samen) te leven

Waardeperspectief

Hoe zou het moeten zijn?

Goede woonruimte is, als basisvoorwaarde om mee te doen in de maatschappij, normaal in Nieuw-West. Elke woning is er goed onderhouden, betaalbaar, duurzaam, groot genoeg en passend bij inkomen, levensfase en achtergrond van de bewoner(s). De woningvoorraad sluit aan bij de behoefte van de (toekomstige) bewoners. Dat betekent diversiteit en maatwerk; stedenbouwers en woningcorporaties bedenken en ontwikkelen steeds samen met bewoners passende woonruimte, waarbij leefomgeving en gevarieerde woningvoorraad elkaar versterken.

Bewoners zijn er trots op dat zij in Nieuw-West wonen en kunnen blijven wonen. Er is ruimte voor mensen om naar een passende woning door te stromen in hun eigen wijk of buurt. Zij voelen zich veilig, thuis en leven er in gezonde omstandigheden. Wonen in Nieuw-West betekent wonen in een sociaal verbonden buurt waar iedereen welkom is, ongeacht inkomen, opleiding, leeftijd, samenstelling van het huishouden of geaardheid. De voorzieningen en de inrichting van de leefomgeving nodigen uit tot ontmoeting, spelen, bewegen, leren en werken. Bewoners voelen zich hierdoor gestimuleerd mee te doen, te groeien en hun leefwereld te vergroten. Veilige en aantrekkelijke loop- en fietsroutes en een fijnmazig, betaalbaar en frequent openbaar vervoer, helpen hierbij.

Analyse *Cijfers wonen komen hierbij te staan (in een kader)*

Hoe is het?

Dit perspectief staat voor te veel bewoners van Nieuw-West ver af van de realiteit. Hun huidige woonsituatie biedt niet de geborgenheid die nodig is om veilig op te kunnen groeien en zich te ontplooiën. Met name in die wijken waarin het grootste deel van de woningvoorraad bestaat uit sociale huurwoningen, staat de veerkracht onder druk. De hoge concentratie van huishoudens in een kwetsbare situatie heeft in deze wijken een negatief effect op de leefbaarheid en veiligheid. Jongeren die hier opgroeien moeten gemiddeld genomen harder werken voor een goede toekomst, dan jongeren die opgroeien in een gemiddelde wijk binnen de ring⁷.

De alliantiepartners staan voor de uitdaging bewoners actief te betrekken bij planontwikkeling en buurtinitiatieven. Dit is soms lastig. Taalproblemen, een gebrek aan vertrouwen in de overheid en instanties, en het feit dat veel huishoudens in de 'overlevingsmodus' staan, belemmeren het ontstaan van duurzame contacten met bewoners.

"In de afgelopen zeventig jaar is er te weinig aandacht geweest voor het creëren van prettige buurten waar mensen elkaar tegenkomen. Juist in de ruimte tussen de gebouwen ontmoeten mensen elkaar en groeit een samenleving. Je thuis voelen en elkaar informeel ontmoeten op straat, versterkt het 'netwerk van zwakke banden, het buurtgevoel, dat ontzettend belangrijk is voor het zelfredzaam vermogen van mensen."

-Ilanthe Mantingh, architect uit: Floor Milokowski "Wij zijn de stad"

Wisselende beleidsperspectieven

De afgelopen decennia hebben structurele desinvesteringen in het sociale huurbestand grote sporen nagelaten in Nieuw-West. Dit was het gevolg van een beleid gericht op het verkleinen van de sociale huursector en het stimuleren van marktwerking. Zo beperkte de verhuurdersheffing het eigen vermogen en daarmee de investeringsruimte van corporaties voor renovatie en nieuwbouw. Het achterstallig onderhoud liep hierdoor op en de nieuwbouwproductie stakte.

⁷ *Buurtscore Buurtanalysemodel*

Van de twintig Amsterdamse buurten die het slechtst scoren in het buurtanalysemodel liggen er dertien in Nieuw-West en een op de grens Nieuw-West en West (van slechtst naar minder slecht:

Buurt 5 Noord, Kolenkitbuurt Noord, Buurt 2, Wildeman, Sloterveer Zuid, Staalmanbuurt, Buurt 5 Zuid, Buurt 4 Oost, Johan Jongkindbuurt, Riekerhaven, Jacob Geelbuurt, Osdorp Midden Noord, Osdorp Midden Zuid, Buurt 3). In sociaal opzicht scoren al deze buurten slecht (van -35 tot -22)

De landelijke beleidskeuze om de sociale huursector te beperken tot huisvesting van de laagste inkomens, statushouders en mensen uit maatschappelijke opvang of psychiatrische problematiek, zorgde voor een toenemende druk op de leefbaarheid in Nieuw-West.

De overheid neemt inmiddels weer regie. Dit biedt corporaties kansen: op nieuwe bouwlocaties, meer aanbod in de middenhuur en ruimte voor een bredere taakopvatting. De sterkere sturing vanuit de overheid betekent ook strengere eisen als het gaat om verduurzaming en onzekerheden over bijvoorbeeld de huurprijsstelling. Corporaties ervaren door overheidssturing nog te weinig ruimte om de vrijkomende middelen na het afschaffen van de verhuurdersheffing naar eigen inzicht in kunnen zetten op het wegwerken van de noodzakelijke kwaliteitsachterstanden in de voorraad.

Woningvoorraad

Amsterdam bevindt zich in een wooncrisis. De wachttijd voor een sociale huurwoning kan oplopen tot dertien jaar. Ook de kwaliteit van de woningvoorraad vraagt aandacht. Veel naoorlogse woningen voldoen niet aan eisen op het gebied van duurzaamheid. De stijgende energielasten maken dat bewoners van deze woningen hun energierekening niet meer, of met moeite, kunnen betalen. Voor 2028 moeten corporaties van het rijk alle E, F en G labels hebben weggewerkt. Nadat de met Parkstad ingezette vernieuwing kwam stil te liggen door de financiële crisis is door partijen in Nieuw-West via grootschalige vernieuwingsopgaven gestart om de komende jaren samen de kwaliteit en duurzaamheid van de woningvoorraad te verbeteren en realiseren zij extra woningaanbod door verdichting. De vernieuwingsopgave is echter wel afhankelijk van onze partners en besluitvormingsprocessen. We zien tot onze spijt dat juist daar waar we nu willen gaan versnellen, vertraging dreigt te ontstaan door een tekort aan personeel, juridische procedures en een stijging van de bouwkosten.

“Mijn kleine broertje van elf woont al zijn hele leven in een bouwput en dat zal voorlopig zo blijven.” - Fouad Lakbir, cultureel ondernemer

Mismatch in het woonprogramma

We weten dat er in Nieuw-West veel grote woningen zijn in een relatief groene omgeving waarin mensen heerlijk wonen. Er zit echter vaak een mismatch zit tussen deze bestaande woningen en de huishoudens die de woningen bewonen. Een uitgebreide analyse hoe groot deze mismatch nu is, en wat er moet gebeuren om invulling te geven aan de geformuleerde waardstelling, wordt momenteel uitgevoerd. Op basis van ervaring van onze partners weten we echter dat er een mismatch is voor de volgende groepen: (1) grote gezinnen in een te kleine woning, (2) ouderen die niet passend wonen en (3) (een deel van de) thuiswonende jongeren tussen 18-27 jaar die door hun woonsituatie sterk worden belemmerd in hun ontwikkeling en essentiële beroepsgroepen (docenten, zorgpersoneel en politie).

1 Grote gezinnen in een te kleine woning

Grote gezinnen met weinig bestedingsmogelijkheden zitten vaak hutje mutje in te kleine huizen⁸. Dit betekent dat er sprake is van <20m² woonruimte per persoon. Dit zorgt in sommige gevallen voor een ongezond binnenklimaat door problemen als vocht en schimmel in de woningen. Deze woonsituatie zorgt ook voor stress en in sommige gevallen tot een onveilige situatie. Daarnaast heeft het nadelige effecten op de ontplooiingsmogelijkheden voor kinderen. Huiswerk maken en studeren, je eigen veilige omgeving creëren; door allerlei belemmeringen is dit thuis lastig te realiseren. De verleidingen van de straat zijn ook hierdoor moeilijker te weerstaan.

2 Ouderen

Het woningaanbod sluit vaak ook onvoldoende aan op de behoefte van ouderen. Zij zijn gehecht aan hun buurt en willen er blijven. Zij zijn bereid kleiner te gaan wonen, als de nieuwe

⁸ In de scores van het buurtanalysemodel (2020) scoren twee buurten slecht op dit onderdeel

- o slecht (-5): 2 buurten Lodewijk van Deijssel, Dobbenbuurt
- o Gering: 2 buurten
- o Onvoldoende: 9
- o Matig: 5

woning voldoet aan hun behoeften. In bepaalde culturen is het bijvoorbeeld van belang om grote families te ontvangen, of een aparte keukens te hebben. Ook zijn de kosten, toewijzingsregels of beperkingen bij toeslagen vaak een belemmering om naar een beter passende woning te verhuizen.

3 Jongeren, jonge gezinnen en sociale stijgers

Er zijn lange wachttijden voor sociale huurwoningen en de prijzen in de vrije sector stijgen zo hard dat de in het beleid beoogde doorstroming stopt. Vrijkomende woningen zijn voor bewoners met een middeninkomen niet betaalbaar en worden in toenemende mate bewoond door de groeiende groep 'anywheres' – internationaal georiënteerde, theoretisch opgeleide mensen zonder binding met een specifieke plek – aangetrokken door tijdelijke broedplaatsen en niet geïnteresseerd in de bestaande sociale verbanden. Omdat bewoners met essentiële beroepen in de zorg, bij de politie en in het onderwijs vaak niet in aanmerking komen voor sociale huur, verdwijnen zij uit Nieuw-West. Ook jongeren, jonge gezinnen en sociale stijgers uit Nieuw-West die graag in hun eigen woonomgeving willen blijven wonen, hebben in het stadsdeel weinig doorgroeimogelijkheden en verlaten het gebied. Dit heeft een nadelig effect op de sociale cohesie, gezien de binding van deze groepen met de buurt en andere bewoners.

“Amsterdam is een segregatiemachine die iedereen met minder geld naar buiten duwt. Zie de Bijlmer (red. Nieuw-West) of Almere als het ware gezicht van Amsterdam, in plaats van de historische binnenstad.”
- Floris Alkemade, architect rijksbouwmeester (2015-2021)

Openbare ruimte

Een groot deel van Nieuw-West is ontworpen volgens het 'tuinstad' principe met veel (semi)openbaar groen. Dit groen wordt door bewoners over het algemeen goed gewaardeerd, maar nodigt niet uit om te verblijven, spelen, of elkaar te ontmoeten. Speelvoorzieningen zijn vaak niet goed onderhouden en er is bovengemiddeld veel vervuiling. Hierbij speelt mee dat in Nieuw-West veel openbare ruimte is, waardoor afval makkelijker kan gaan zwerven en de opgave voor reinigingsdiensten groot is. Daarnaast vormt hard rijdend verkeer en agressief verkeersgedrag een risico voor bewoners om zich te verplaatsen in de openbare ruimte.

Gezonde leefomgeving

De inrichting van het openbaar gebied heeft ook gevolgen voor de klimaatbestendigheid van Nieuw-West. Dit vraagt op dit moment ook om andere keuzes. In de Omgevingsvisie 2050 is een eerste aanzet gedaan, die moet verder worden geconcretiseerd. Daarnaast maakt een gevarieerd en passend aanbod van voorzieningen (scholen, winkels, cultuur, bedrijven, openbaar vervoer en sport) onderdeel uit van een gezonde leefomgeving. In Nieuw-West zien we dat de diversiteit van de voorzieningen beperkt is en afneemt. Zij sluiten vaak onvoldoende aan bij de behoeften van buurtbewoners. En een deel van de winkels lijkt te fungeren als dekmantel voor criminaliteit. Hierdoor nemen de levendigheid en het aantal 'ogen op straat' af, wat nadelige effecten heeft op de leefbaarheid. De wereld van buurtbewoners wordt bovendien verkleind, in het bijzonder voor ouderen die zo moeilijker zelfstandig kunnen blijven wonen. Basale voorzieningen als een supermarkt, een apotheek en een arts op loopafstand zijn voor hen van vitaal belang. De grote concentratie fastfoodketen in Nieuw-West leidt tot een ongezonde voedselomgeving in dit stadsdeel waar obesitas en overgewicht een groot gezondheidsprobleem vormt.

Verbonden

Toegankelijke en betrouwbare infrastructurele verbinding is noodzakelijk om in contact te blijven met andere mensen, familie en vrienden, maar ook om op plaatsen te komen waar veel werkgelegenheid is, zoals op Schiphol en in de binnenstad. Om een opleiding te kunnen volgen of alleen al om een breder wereldbeeld te krijgen. Bewoners van Nieuw-West zijn slechts in beperkte mate verbonden met de rest van de stad, zowel letterlijk als figuurlijk. Het Osdorpplein is één van de stadscentra van Amsterdam, maar heeft nog lang niet die stedelijke aantrekkingskracht.

Het openbaar vervoer speelt hierbij een cruciale rol. Maar ook de fiets en waar nodig de snorfiets, scooter of auto kunnen hierin voorzien. Vervoersarmoede versterkt de isolatie van juist die groepen voor wie verbondenheid het hardst nodig is om in hun behoeften te kunnen voorzien of zich te kunnen ontwikkelen. Dit versterkt op onacceptabele wijze de tweedeling in de stad.

Het heft in handen

Een groeiende groep bewoners neemt ondanks de belemmeringen in beleid, regelgeving en financiering het heft in eigen hand om collectief bijvoorbeeld in buurtvoorzieningen en beheer van de openbare ruimte te voorzien. Op plaatsen waar bewoners worden betrokken bij inrichting of onderhoud, waar eigenaarschap over de openbare ruimte tot uiting komt, zien we mooie initiatieven ontstaan die niet alleen tot schonere straten leiden, maar ook tot sterke sociale netwerken.

Opgaven

Wat is er nodig?

Intensief samenwerken

We moeten in de buurten van Nieuw-West intensiever samenwerken vanuit integrale teams (gemeente, corporaties, wijkpartners en bewoners) om te zorgen dat we niet ieder afzonderlijk met hetzelfde bezig zijn of tegen elkaar in werken. (W, D, V)

Bewoners centraal

We zoeken naar andere vormen van contact met bewoners. (W,D)

Bewoners moeten een centrale rol krijgen bij ontwerp, beheer, realisatie, onderhoud en renovatie van de woningen en de leefomgeving. (W,D,K,V)

Strategisch beleid moet worden *gestart* vanuit samen met de bewoners geformuleerde opgaven en *daarna* pas wordt geïncorporeerd in de betrokken organisaties (W, D, E).

Bewoners, gemeente, corporaties en andere betrokken partijen bepalen gezamenlijk de programmatische inrichting met een fasering voor de komende twintig jaar. (W, D, B)

We moeten bewonersinitiatieven die zaken als wonen, vervoer en voorzieningen in democratisch beheer zonder winstoogmerk organiseren, bijvoorbeeld in coöperatieven, maximaal faciliteren. Zo krijgen buurtgroepen en wijkcoöperaties het recht op eerste koop bij verkoop van maatschappelijk relevant vastgoed. (W, D, B)

Woningvoorraad

We onderzoeken binnen de alliantie welk woningaanbod wenselijk is om alle bewoners van Nieuw West de komende twintig jaar een passende woning in Nieuw-West te bieden. We willen daarbij in ieder geval onderzoeken hoe we onderstaande doelgroepen optimaal kunnen bedienen:

1. grote gezinnen in een te kleine woning
2. thuiswonende jongeren tussen 18-27 jaar,
3. ouderen die niet passend wonen, en
4. essentiële beroepsgroepen (docenten, zorgpersoneel en politie). (J, W, D)

Hierbij kijken we niet alleen naar een passende woning, maar in het geval van jongeren en ouderen ook naar mogelijke (persoonlijke) ondersteuning. Bijvoorbeeld door wonen voor jongeren te koppelen aan een maatschappelijk ontwikkelingstraject. (J, W, D)

Complexen moeten versneld, in beginsel door lokale bedrijven, verduurzaamd worden, zodat de kwaliteit van leven en de betaalbaarheid voor bewoners worden verhoogd. (W, E, D).

Er moet een goede balans komen tussen dragers en vragers (bewoners die de gemeenschap dragen en bewoners die de gemeenschap nodig hebben) zowel op complex- als op buurtniveau. We moeten dit ook begeleiden en monitoren om balans te brengen en te houden. (W, V)

Om te bepalen welke vormen van gemengd wonen geschikt zijn voor Nieuw-West, is het van belang *best practices* van verschillende vormen van gemengd wonen (zoals wooncoöperaties) te onderzoeken en toe te passen op basis van de behoeften van bewoners. (W,D)

Het is belangrijk dat ook ontwikkelaars en beleggers zich in toenemende mate committeren aan Nieuw-West en de waarden zoals vastgelegd in dit convenant. Daar streven we actief naar in het vervolgproces. Uitgangspunt is dat meeropbrengsten die volgen uit een opgaande markt zoveel mogelijk terecht komen bij de bewoners van Nieuw-West. (W)

Convenant

Alliantie Samen Nieuw-West

23 maart 2023

Nationaal Programma

Samen Nieuw-West

29

Koopwoningen moeten in principe gebruikt worden voor eigen bewoning. We moeten speculatie en aankoop van woningen als belegging ontmoedigen. Bijvoorbeeld door bij speculatie (een deel van) de meeropbrengst terug te laten vloeien naar de gemeenschap. (W)

Aan buurten waar renovatie plaatsvindt, moeten waar mogelijk eerst nieuwbouwwoningen worden toegevoegd, zodat bewoners in hun buurt kunnen blijven wonen als hun woning wordt gerenoveerd. (W).

We verbinden samen met de betrokken ontwikkelaars nieuwbouw en renovatie programmatisch met elkaar. Hierbij kijken we ook naar de herinrichting van het openbaar gebied. (W)

Grondopbrengsten die de gemeente met de verkoop van de grond ten behoeve van nieuwbouw genereert, investeert de gemeente weer in de leefomgeving van Nieuw-West. (W)

Gezonde leefomgeving

Zowel het openbaar gebied als complexen moeten worden ingericht op een wijze die uitnodigt tot bewegen en bijdraagt aan sociale controle, (grotere én kleine) sociale netwerken, collectieve zelfredzaamheid, gevoel van eigenaarschap bij woning, complex of buurt. (W, V, D)

In de directe omgeving van mensen zijn voldoende voorzieningen nodig, inclusief winkels die aansluiten bij de behoeften van deze mensen. Bijvoorbeeld een islamitisch verzorgingshuis of seniorencomplex (W,E).

We creëren een gezonde omgeving rondom en in scholen, speeltuinen en andere plekken waar veel kinderen komen. (W, J)

We benutten de beschikbare ruimte optimaal voor klimaatadaptieve maatregelen en het collectief opwekken van energie in democratisch beheer. (W,D,E)

Verbonden

Er moet meer verbinding komen tussen buurten en de rest van de stad door ingrepen in de infrastructuur en het openbaar gebied. Dat doen we door fysieke en mentale barrières weg te nemen, zodat bewoners zich letterlijk en figuurlijk verbonden voelen en zijn, met andere buurten in Nieuw-West én met de rest van de stad en vice versa. Ook vervoersarmoede mag geen belemmering meer zijn, dus dat moeten we actief bestrijden.

KANSEN VOOR DE JEUGD

Optimale ontwikkeling en perspectief voor de jeugd

Waardeperspectief

Hoe zou het moeten zijn?

Kinderen en jongeren in Nieuw-West groeien op in liefdevolle aandacht en geborgenheid. Zij worden geboren in een veilige omgeving, waar zij een goede en gezonde start maken. Zij ontwikkelen zich optimaal, waarbij hun talent leidend is, zonder onevenredig gehinderd te worden door externe factoren.

Optimale ontwikkeling is voor ieder mens eigen en persoonlijk, maar komt daarnaast ook in gemeenschappelijke zin tot uitdrukking. De vrijheid van mensen om vanuit een eigen bewustzijn samenwerkend met anderen een goed leven te kunnen leiden, geeft betekenis aan menselijke waarde. Optimale ontwikkeling is dus gericht op een waardig bestaan.

Leren en ontwikkelen vindt altijd en overal plaats, het hele leven lang. Onze kinderen worden hierop voorbereid. Dat gebeurt in een context die zich kenmerkt door diversiteit, zowel in aanbod als in deelnemers en perspectieven. Hierdoor ontstaat samenhang tussen het individu en de maatschappij.

De gehele gemeenschap -in formele en informele kringen- ondersteunt en stimuleert hen daarbij en zorgt voor de juiste sociale, emotionele, fysieke, culturele en mentale voorwaarden. Onze kinderen ontwikkelen zich tot (jong)volwassenen met de vrijheid en de vaardigheden om, vanuit het eigen bewustzijn én in verbinding met anderen, een gelukkig en waardig bestaan op te bouwen.

<kader> Jeugd is in deze context het overkoepelende begrip voor kinderen vanaf -9 maanden tot en met jongvolwassenen (23 jaar). In deze tekst gebruiken wij het woord kinderen en vragen de lezer om zich daarbij steeds te realiseren dat we de héle jeugd bedoelen, in welke leeftijd dan ook. <einde kader>

Analyse

Cijfers jeugd komen hierbij te staan (in een kader) zie nu einde document

Hoe is het?

Wie geboren wordt in Nieuw-West staat vaak voor onevenredig grote uitdagingen. De startpositie van kinderen verschilt enorm van leeftijdsgenoten in andere delen van de stad. Bij gelijk talent is het perspectief aanzienlijk minder hoopvol en kansrijk. Waar je wieg staat, je afkomst en de sociaal-economische status van het gezin waarin je opgroeit, hebben stuk voor stuk grote invloed op je perspectief en daarmee uiteindelijk op de aansluiting op de arbeidsmarkt en het volwassen leven. Toekomstige bestaanszekerheid is hierdoor allerminst zeker. En zo is de cirkel rond.

Al decennia proberen we in Nieuw-West het verschil te maken. Er zijn goede voorbeelden waarbij dit lukt. Helaas hebben die vaak geen duurzame, positieve afloop. Tot frustratie van alle betrokkenen. We komen tot de conclusie dat onze systemen en stelsels vastgelopen zijn in bureaucratie, versnippering, wantrouwen, marktwerking, efficiëntie- en rendementsdenken. Subsidies komen en gaan, onder steeds veranderende eisen, waardoor we in sectoren zoals sport, kunst & cultuur, onderwijs en jeugdhulp een dagtaak hebben aan het vinden van omwegen en mazen om te kunnen doen wat nodig is. Met alle gevolgen van dien voor onze jeugd; de bewoner van nu en de bewoner van de toekomst.

'It takes a whole village, to raise a child' is een regelmatig gehoorde uitspraak. Als we denken aan de toekomst van Nieuw-West, zou je kunnen zeggen dat het omgekeerde ook waar is: 'We need all children to raise the village'. In potentie beschikt ook Nieuw-West over alles wat zo'n village behelst. Maar de village is niet voor iedereen volledig bereikbaar en toegankelijk. In de praktijk komt van die potentie dus weinig terecht. Hoe komt dat?

Voorwaarden ontbreken

Stress speelt een belangrijke rol in de neerwaartse spiraal waarin veel gezinnen zich bevinden. Of dit nu komt door armoede, onveiligheid, gebrekkige of onvoldoende passende huisvesting of andere oorzaken, stress vermindert ons vermogen om de regie te nemen over ons eigen leven.

Convenant

Alliantie Samen Nieuw-West

23 maart 2023

Nationaal Programma

Samen Nieuw-West

31

Dit slaat ongewild, maar keihard neer op de kansen die de jeugd heeft. Zij nemen bovendien de stress in het gezin over, wat ook hun eigen ontwikkelvermogen direct beïnvloedt. Door stress is ook de omgeving minder beschikbaar, en kan hen niet de pedagogische sturing geven die zij nodig hebben.

Segregerend systeem, gebrekkig perspectief

De manier waarop ons systeem is ingericht werkt in zichzelf segregierend. Scholen zijn door allerlei ongewenste prikkels in het systeem vooral intern gericht. Ook buiten de schooltijd zijn de mogelijkheden voor ontwikkeling sterk afhankelijk van de context waarin kinderen opgroeien. Niet ieder kind heeft toegang tot voorzieningen zoals huiswerkbegeleiding, kinderopvang, sport, kunst- en cultuuraanbod. Het recht op toeslag, de stadspas en de ruimte in de eigen portemonnee worden zo onbedoeld een segregierend instrument in de ontwikkelkansen van kinderen en de mate waarin zij hun leeftijdsgenoten ontmoeten. Kinderen in Nieuw-West komen daardoor onvoldoende in aanraking met kunst en cultuur, sport en andere talent- en interessegebieden, verschillende beroepen, rolmodellen en voorbeelden. Het ontbreken van die brede kennis heeft niet alleen direct gevolgen voor prestaties in het onderwijs, maar hiermee ontbreekt ook de spiegel naar het eigen potentieel en de eigen interesse, die zo belangrijk is voor het vormen van perspectieven. Zowel van de eigen persoon, als van anderen in de wereld. Dit is bovendien een wederkerig gegeven. Want als de een de ander niet kan ontmoeten, hebben beiden daar 'last' van.

Gefragmenteerd, inefficiënt en grillig

We ervaren enorme versnippering, belemmeringen in het systeem en stelsel, een hoge werkdruk en voelen ons daardoor vaak onmachtig en overvraagd. In de school landen veel van de gevolgen van de problemen in gezinnen. Geld dat beschikbaar is om ze aan te pakken, wordt ingezet binnen de schooltijd van gemiddeld 5 uur per dag in grofweg 37,5 weken per jaar. Een enorme hoeveelheid tijd buiten school, middelen en ruimte wordt hierdoor niet of slechts zeer beperkt benut, of is slechts voor enkele kinderen beschikbaar. Bovendien hangen voorzieningen aan elkaar van subsidies en regelingen. Vaak kortdurend, overlappend en uiterst grillig. Het zicht erop is zoek. Mensen hebben er een dagtaak aan om de eindjes aan elkaar te knopen en continuïteit te bieden in de interventies die zij ontwikkelen. Hierdoor gaat veel kennis, betekenisvolle opgedane ervaring, energie en vertrouwen verloren.

Pygmalion effect

De verwachtingen die we hebben van kinderen in Nieuw-West zijn lager dan van kinderen met hetzelfde talent in andere delen van de stad. Dat gaat niet alleen over onderwijs, of meer specifiek de schooladviezen. In de hele periode van opgroeien en daarna speelt de bias van mensen een cruciale rol in de kansen die onze jeugd krijgt. De projectie van die lage verwachtingen op het kind werkt als een 'selffulfilling prophecy'. In de pedagogiek beter bekend als het 'Pygmalion effect'. Het gevolg is een negatief zelfbeeld, lage motivatie en minder leervermogen. Hierdoor voelen jongeren zich tweederangsburgers en keren zij zich af van de maatschappij. Zij hebben het gevoel niet te kunnen klimmen op de maatschappelijke ladder.

Tekorten

Tot slot bestaan juist in vitale sectoren, zoals het onderwijs, de kinderopvang en jeugdhulp, ernstige personeelstekorten. In Nieuw-West zijn die tekorten groter dan in de meeste andere delen van de stad. Terwijl juist hier, vanwege de complexe opgave, de allerbesten in hun talenten en vakgebieden nodig zijn. Schrijnende persoonlijke drama's zijn hiervan een effect en een oceaan aan potentieel blijft onbenut. Ook de maatschappelijke kloven nemen hierdoor zienderogen toe.

Opgaven

Wat is er nodig?

Voorwaarden op orde brengen (D, V, WB, WL)

Voor ieder kind moet gelden dat het in een veilige en gezonde omgeving geboren wordt en opgroeit. In een fijn, veilig huis met voldoende ruimte, met rust en regelmaat in het gezin en voldoende financiële middelen om te voorzien in behoeften. En met emotioneel beschikbare opvoeders, liefdevolle aandacht, structuur en sturing. Gezinnen moeten zich gesteund weten door relaties met anderen. Dit zal leiden tot een goede nachtrust en een zorgeloze jeugd. Natuurlijk zullen er tegenslagen zijn, maar die zijn leerzaam en overkomelijk. We moeten zorgen dat ondersteuning en oplossingen voorhanden zijn en eenvoudig vindbaar in het netwerk.

De jeugd stimuleren in de ontwikkeling (D, V, WB, WL)

Een sluitend netwerk van professionele en informele actoren is nodig. De bedoeling daarvan is dat zoveel mogelijk kinderen die éne persoon tegenkomen die weet te raken, een kanteling teweeg brengt, de ogen opent, kan bijsturen en inspireren. Leraren, hulpverleners, pedagogisch medewerkers, talentbegeleiders en andere professionals moeten geëquipeerd, georiënteerd en gefaciliteerd worden om te doen wat nodig is. We zetten de ontwikkeling van kinderen centraal en zijn open over verschillende belangen. Verschillen in opvoeding mogen er natuurlijk nadrukkelijk zijn. Tegelijkertijd moet iedereen in Nieuw-West zich bewust zijn van de eigen rol en een constructieve bijdrage leveren aan het opgroeien van al onze kinderen. We ontwikkelen daarom een gemeenschappelijke pedagogiek van Nieuw-West. We hebben hoge verwachtingen van de jeugd. Wanneer iemand in het netwerk een betekenisvolle(re) rol kan spelen, wordt diegene naar voren geschoven en ondersteund. Wanneer die niet in beeld is, wordt het netwerk geactiveerd om diegene te identificeren en in te schakelen.

Inhoudelijk moeten kinderen vanaf de jongste jaren gestimuleerd worden om te ontdekken en ontwikkelen. Ieder kind moet kunnen doen en doorontwikkelen waar het goed in is, waar interesse ligt en wat nodig is. Dit vraagt continue aandacht van de omgeving om dat te signaleren, stimuleren, te faciliteren en uiteindelijk te eren. We willen successen stapelen, om de energie van succeservaring te benutten in het ontwikkelen van talenten.

Perspectieven bieden en ontwikkelen (D, V, WB)

Naar behoefte wordt ontwikkelaanbod gezocht of ontwikkeld. Daarvoor is het scherpe oog van de opvoeders, pedagogen en professionals nodig, om te signaleren wat het kind nodig heeft, om het kind te laten zien wat het nog niet ziet en hierin te stimuleren. Het oog van het kind is volop in ontwikkeling, maar wordt uiterst serieus genomen. Door de ogen van de maatschappij wordt zichtbaar welke perspectieven er (nog meer) mogelijk zijn. Kinderen worden daarin rondgeleid. De netwerken staan in nauwe verbinding met de arbeidsmarkt en sluiten hierop aan.

Wat moeten we daarvoor in ieder geval doen?

- Zorgen voor een goede start. We brengen de voorwaarden op orde om in een gezonde, stressvrije omgeving geboren te worden en tijdens de eerste levensjaren op te groeien. Gedurende deze eerste jaren is formele en informele begeleiding voorhanden wanneer dat nodig of gewenst is. Wat nodig is signaleren we in de netwerken.
- Zorgen voor een sluitend netwerk rond het kind. We bepalen, samen met de opvoeders en (zodra dat kan) het kind zelf, wie daar minstens onderdeel van uit moet maken. We geven de betrokkenen de ruimte en middelen om te doen wat nodig is.
- Ouders en/of verzorgers dragen een grote verantwoordelijkheid. Zij zijn een onmisbare partner en hebben een actieve rol. We moeten dus zorgen dat zij daarin gezien en gehoord worden en dat zij in staat gesteld worden om deze rol te vervullen. Waar nodig zorgen we voor begeleiding en ondersteuning.
- Organisatorische grenzen tussen onderwijs, kinderopvang, jeugdhulp, activiteiten aanbod en andere domeinen die betrokken zijn bij de ontwikkeling van kinderen actief laten vervagen.
- Een gemeenschappelijke pedagogiek in Nieuw-West ontwikkelen.

- Een aanbod van 12 uur per dag realiseren, waartoe ieder kind toegang heeft en waarin het voorzien wordt in gezonde voeding, beweging, breed aanbod, begeleiding en ontmoetingen met anderen.
- Waarborgen dat het aanbod van hoge kwaliteit is, veilig, betrouwbaar en dat sprake is van continuïteit en doorstroming. Aanbod ontstaat daarbij voor een belangrijk deel vanuit de behoefte van kinderen zelf.
- Zorgen dat we van elk kind weten dat het onbelemmerd kan leren en ontwikkelen en dat het zich hierin voldoende gesteund en gefaciliteerd weet.

Wat hebben we hiervoor nodig?

Dat we netwerken in beeld brengen en blinde vlekken zoeken. Dat we hiaten in netwerken oplossen en er structureel netwerkonderhoud plaatsvindt, zowel inhoudelijk als organisatorisch. Daarvoor organiseren we regelmatig bijeenkomsten die in het teken staan van de gemeenschappelijke pedagogiek, het aanbod, de kwaliteit en de uitvoering. We werken de uitkomsten van deze bijeenkomsten uit in de praktijk. Daarin worden knelpunten zichtbaar gemaakt, aangepakt en opgelost. We zien de kansen niet alleen, maar zetten ze ook om in de praktijk.

Dat we lokale ontmoetingsplaatsen inrichten als kloppend hart van de netwerken. Deze logische vindplaatsen, waar kinderen en/of hun gezinnen graag en vaak komen, worden ingericht en toegerust om deze functie te vervullen. In personele zin, in competenties, ondersteuning, faciliteiten en in fysieke ruimte. Deze plekken worden in nauwe verbinding gebracht met de micro-allianties.

Dat we technologische infrastructuur ontwikkelen die ons helpt om al het voorgaande zoveel mogelijk te ondersteunen. Waar we (administratief) werk uit handen kunnen nemen, worden taken hierin ondergebracht. Denk aan: het organiseren van geldstromen, toegang tot activiteiten regelen, communicatie en uitwisseling van informatie, registratie en verantwoording, enzovoort. Dit maakt ook de vraag en het aanbod zichtbaar.

Dat we volhouden. We moeten ontwikkelingen verduurzamen. Lange termijn perspectief bieden aan organisaties en praktijken die slagen in de gewenste verbeteringen. Maar ook wanneer niet direct effect zichtbaar en meetbaar is, moeten we de kans bieden om vol te houden en te leren hoe de praktijk verbeterd kan worden. In veel goede praktijkvoorbeelden is 'vertrouwen' een doorslaggevende factor. En werken aan vertrouwen vergt nu eenmaal tijd en bereidheid om het einddoel voor ogen te houden. Daar horen ook scherpe keuzes bij. De ontwikkelingen waar we écht in geloven kunnen rekenen op onze ondersteuning en lange adem.

Tot slot: We zullen vele hordes tegenkomen. Wat we te doen hebben, is telkens deze hordes benoemen en aangaan. Onderzoeken wat nodig is om ze weg te nemen en dat waar te maken. Daarnaast onderzoeken we wat werkt, welke (on-)gewenste neveneffecten hiermee gepaard gaan en welk vervolg nodig is. Er zijn louter twee uitkomsten: we slagen, of we leren iets waardoor we alsnog slagen. Zo ontstaat een ontwikkeling die in zichzelf een dienend voorbeeld is van leren en ontwikkelen in Nieuw-West.

PROGRAMMAORGANISATIE

De alliantie

De alliantie Samen Nieuw-West ('De' alliantie) is het gehele, zich uitbreidende collectief van partijen dat de waarden, uitgangspunten en opgaven onderschrijft zoals die zijn verwoord in dit convenant. Dit collectief organiseert zich langs vijf onderling samenwerkende opgaveteams. De alliantie als geheel komt zo'n tweemaal per jaar bijeen in brede werkconferenties, met name om de samenhang en onderlinge verbindingen verder te bestendigen. De conferenties worden zodanig laagdrempelig georganiseerd dat ook deze uitnodigen tot deelname door 'gewone mensen' en dragen zodoende wederom bij aan bewonerbetrokkenheid.

Het alliantiebestuur

Het alliantiebestuur (AB) is het, vanuit deze (brede) alliantie vooruitgeschoven gremium dat de dagelijks bestuurlijke leiding heeft over het proces en zodoende fungeert als opdrachtgever van de programmadirecteur. Er wordt gezamenlijk gemonitord en onderling verantwoording afgelegd op voortgang. Het AB besluit over voorstellen vanuit de opgaveteams en stuurt op de (financiële) middelen die de alliantiepartners gezamenlijk beschikbaar stellen / hebben voor het Nationaal Programma. Dit AB, dat frequent (maandelijks) bijéén komt, wordt voorgezeten door de burgemeester van Amsterdam die daartoe wordt voorbereid en ondersteund door de programmadirecteur. Het bestaat verder uit: de vijf voorzitters van de opgaveteams, de coördinerend wethouder van de gemeente, de stadsdeelvoorzitter van Nieuw-West, de Rijksvertegenwoordiger en een betrokken wetenschapper. De wetenschapper die het AB versterkt, maakt logischerwijs ook deel uit van de nog te vormen denktank en draait telkens een periode lang mee, om na een tijd ook weer plaats te maken voor een ander. Op deze manier verzekert het AB zich van continue externe reflectie vanuit wisselend (wetenschappelijk) perspectief. Bewonerbetrokkenheid bij het AB kan bijvoorbeeld worden georganiseerd door drie van de twaalf 'zetels' vrij te maken voor bewoners. Het opgaveteam eigenaarschap, inclusie & democratie zal hier een advies op voorbereiden.

De opgaveteams

De opgaveteams vormen de inhoudelijke en tactisch-operationele kern van Samen Nieuw-West. Ze dragen de primaire verantwoordelijkheid voor de inhoud per domein, alsmede in het organiseren en bewaken van de samenhang tussen die domeinen. Zij hebben een grote rol gespeeld in het vullen van dit convenant (o.a. via de werksessies). Hun volgende rol zal zijn om de opgaven in dit convenant door te vertalen in een eerste uitvoeringsprogramma. Als dat eenmaal is opgeleverd, nemen zij die uitvoering ook ter hand. Daarnaast houden ze een blijvende verantwoordelijkheid in het continu doorontwikkelen van de aanpak via doorlopende maatschappelijke analyse (de wereld verandert immers onophoudelijk) en het ontwikkelen van daarbij horende nieuwe inzichten / ideeën / instrumenten. Bestuurders/directeuren, bewoners en professionals werken samen in deze teams. Sowieso is het creëren en organiseren van betrokkenheid en draagvlak één van de kerntaken van de opgaveteams.

UITVOERINGSPROGRAMMA

Wordt nog ingevuld

In het nog op te stellen uitvoeringsprogramma worden de opgaven voor de komende vier jaar geconcretiseerd, inclusief streefwaarden t.a.v. de te realiseren doelen.

FINANCIËLE UITGANGSPUNTEN

Om de hardnekkige problematieken waarvoor wij ons gesteld zien bij de wortel aan te pakken, is *langdurig investeren* nodig. Het vraagt bovendien dat wij onze middelen *anders inzetten* dan we tot nu toe deden. Dat betekent dat we ons committeren aan een aantal uitgangspunten:

Ongelijk investeren in gelijke kansen

Wij onderkennen expliciet dat het scheppen van gelijke kansen voor alle bewoners in Nieuw-West, vraagt dat we ongelijk investeren. We verklaren daartoe bereid te zijn en spreken mede in dat kader af maximaal transparant naar elkaar te zijn aangaande onze financiën, waar die aan Nieuw-West raken. Verder onderkennen wij dat inzet van middelen uiteenvalt in twee componenten, namelijk reguliere middelen en specifieke programma-middelen.

Inzet van reguliere geldstromen her(in)richten

Het Nationaal Programma Samen Nieuw-West is bedoeld om grote en structurele bewegingen in gang te zetten. Dat kan alleen wanneer inzet van *reguliere* geldstromen en andere middelen gaandeweg her(in)gericht wordt ten bate van de waarden en opgaven die wij overeen zijn gekomen. Het programma staat niet op zichzelf; het leidt ons gedurende de looptijd naar fundamentele koerswijzigingen die wij steeds in onze eigen, reguliere operatie opnemen.

Vliegwielmiddelen

Tegelijkertijd zullen veel van deze veranderingen voorafgegaan (moeten) worden door leren en ontdekken. Immers, als we precies wisten wat er nodig is en wat werkt, hadden we het allang gedaan. Dit betekent dat we ons met elkaar óók committeren aan het beschikbaar stellen van middelen die specifiek daarvoor ingezet kunnen worden. Autonome programma-middelen dus, die wij beschikbaar stellen voor de nodige experimenten, innovatie(ve projecten), leerprocessen, etc. Voor deze middelen geldt dat ze bedoeld zijn om grotere en structurele bewegingen te helpen in gang zetten; *niet* om ze permanent te financieren. Het zijn 'vliegwiel-middelen'. Ze zijn in principe tijdelijk en dienen op termijn over te gaan in financiering vanuit (heringerichte) reguliere middelen. Blijvende bijdragen vanuit deze vliegwielmiddelen zijn hooguit denkbaar wanneer daar een permanent en significant multiplier-effect tegenover staat. Deze afspraak is essentieel om te voorkomen dat het nationaal programma verwordt tot het zoveelste 'potje' waarin verweesde projecten kunnen worden ondergebracht (de bekende projectencarrousel). Wij letten er met elkaar scherp op dat dit niet gebeurt.

Bijdragen aan het programma; regulier en autonoom

We committeren ons er dus aan het programma expliciet op te nemen in onze strategische koersen en daar ook middelen aan te verbinden. Deels reguliere middelen die wij herinrichten in de geest van de opgaven, deels middelen die autonoom te besteden zijn ten bate van het programma, als vliegwiel. De gemeente heeft dit principe inmiddels gestand gedaan door het (toen nog zogenoemde) 'Masterplan Nieuw-West' expliciet op te nemen in haar coalitieakkoord, inclusief een bijbehorende financiële reserve. Dit is een bepalende stap die wij in de nabije toekomst allemaal (naar draagkracht) zullen zetten.

Aanspreekbaar zijn

Over inzet van onze reguliere middelen in Nieuw-West gaan wij zelf, maar zijn wij onderling nadrukkelijk aanspreekbaar. Het kan na ondertekening van dit convenant immers niet meer zo zijn dat wij nog handelen in tegenspraak met de overeengekomen waarden en opgaven. We committeren ons eraan en leven na dat alles wat wij doen i.r.t. Nieuw-West, in samenhang en overeenstemming is met de brede opgave.

Samen verantwoordelijk

Over de inzet van die autonome programma-/vliegwielmiddelen, *beslissen* wij ook echt samen. In overkoepelende zin doen wij dat door hierover afspraken te maken in onze uitvoeringsprogramma's, die telkens in de alliantie worden vastgesteld. Gaande het proces doen wij dat door over voorstellen vanuit onze opgaveteams te besluiten in het alliantiebestuur (AB).

Heldere afspraken

In de praktijk zal het waarschijnlijk vaak voorkomen dat het uitvoeringsprogramma, dan wel een autonoom voorstel, deels een beroep doet op specifieke programma-middelen en deels op de inzet van reguliere middelen van één of meer alliantiepartners. Wij zorgen er telkens met elkaar

voor dat hierover heldere afspraken zijn gemaakt, welke wij ook duidelijk vastleggen. Ook bewaken wij gezamenlijk de proportionaliteit van onze afzonderlijke en gezamenlijke inzet. De waarden, opgaven en bedoeling, vormen daarbij evenwel altijd het uitgangspunt en dus niet onze afzonderlijke (organisatie)belangen. Wat wij in dit convenant afspreken, is leidend voor alles wat we doen in Nieuw-West.

Rijksmiddelen

Aanvragen die wij indienen om middelen aan te trekken vanuit het Rijk (immers ook een alliantiepartner), worden altijd actief getoetst aan en moeten congruent zijn met het Nationaal Programma Samen Nieuw-West. Dit geldt dus (uiteeraard) voor aanvragen die wij gezamenlijk doen, maar óók voor aanvragen die wij los van elkaar doen. Omgekeerd bewaakt het Rijk als alliantiepartner eveneens zelf deze 'hygiëne'. Immers (samenvattend geparafraseerde passages uit het NPLV): *Met het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid investeren verschillende ministeries gezamenlijk om de stapeling van problemen aan te pakken. Bovendien neemt het Rijk de inspanningsverplichting op zich om samen met de allianties na te gaan of herprioriteren / herrichten van overige relevante rijksmiddelen, op basis van de gezamenlijk gestelde doelen aan de orde zou moeten zijn.*

VOORTGANG EN MONITORING

*Sturen op waarden*⁹

Wij willen sturen op waarden en daarbij hoort waardevol verantwoorden. Gegevens, feiten en cijfers maken daar onderdeel van uit. Leefbaarheidsgegevens voor een wijk, zoals verzameld door BZK en door de stedelijke onderzoeksbureaus, geven globaal inzicht in die leefbaarheid. De Brede Welvaartsmonitor geeft dit inzicht voor de (sociale) staat van het land. Het is echter zaak om op basis van dit soort leefbaarheids- en welzijnsmonitoring het juiste gesprek te voeren, daar de juiste vormen van actie onderzoek en verhalende methoden aan toe te voegen en daar de daadwerkelijke beleving van bewoners (en dus die bewoners als zodanig) volop bij te betrekken. Hun ervaringen en (gepercipieerde) welzijn, dienen de kern te vormen

Als alliantie willen wij langs de vragen in onderstaande volgorde doorpraten over de vormgeving van onderlinge afspraken, sturing en monitoring:

1. Vanuit welke waarden willen bewoners en organisaties in Nieuw-West de komende twintig jaar hun samenleving vormgeven en beleven?
2. Wat zijn wezenlijke kenmerken van deze gewenste samenleving en welke (kiemen) zijn daar nu al van aanwezig?
3. Welke maatschappelijke opgaven zijn het belangrijkste om deze waarden gestalte te geven en deze gewenste toekomst mogelijk te maken?
4. Wat is nodig om deze opgaven tot resultaten te brengen en wat vraagt dat van wie? Welke inspanningen zijn nodig, in de zin van inhoudelijke resultaatgebieden, van processen, van samenwerkings (allianties) en van (context)sturing / leiding?
5. Wat is het verhaal van Nieuw-West dat iedere dag verteld wil worden?
6. Welke daaruit volgende concrete stappen en feitelijke acties, interventies, prestaties zijn nu/de komende vier jaar nodig?
7. Welke (systemische) vernieuwingen worden de komende vier jaar in gang gezet om de toekomst vorm te geven?
8. Welke data, actie-onderzoeken, leersessies en verhalen zijn in het licht van al het bovenstaande geschikt om te monitoren of we op de goede weg zijn?

Wij zijn momenteel in gesprek met diverse wetenschappers en andere denkers op dit terrein om hier een weg in te vinden. Monitoren is op zichzelf ook weer een leer- en reflectieproces. De te ontwikkelen relevante narratieven moeten de uitkomst zijn van gezamenlijk reflecteren en ook steeds weer de bijstelling van de koers voor de daaropvolgende periode bepalen. Uitsluitend varen op simpele, 'harde' indicatoren, biedt -zeker voor de langere termijn- te weinig ruimte voor een doelzoekende aanpak.

---

⁹ uit de notitie 'Sturen op waarden, waardegestuurd verantwoorden' van Samir Bashara en Willem van Spijker, 20 december 2022

BEGRIPPENLIJST

Invoegen obv input gesprekken februari (maximaal 2 pagina's) Christine

CIJFERS

(komen per domein bij Analyse (Hoe is het))

Kerncijfers (via Buurt in Beeld, grotendeels obv OIS cijfers)

	NW	Amsterdam
bewoners	161.388	881.933
Woningen	71.951	456.996
huishoudens	77.107	476.008
Leeftijdsopbouw (2022)		
0-17	20%	16%
18-64	68%	71%
65+	13%	13%
Migratieachtergrond (2022)		
Geen	30%	43%
Westers	16%	20%

Niet-westers	54%	37%
Sociaal economisch		
Minimahuishoudens (2019)	18,1%	16%
Werkloosheid % van beroepsbevolking (2020)	7%	5%
Geregistreerde werkloosheid (2020)	10,4%	9,8%
Gemiddeld besteedbaar huishoudinkomen	€ 38.200	€ 43.400
Vroeg er op af (schuldhulpverlening) (2019)	3,1%	2,7%
Bijstand (2021)	6,8%	6,1%
Lage SES (2020)	37%	30%
Meest kwetsbare bewoners (2020)	14%	12%

Jongeren		
0-17 (2022) 0-26 (2022)	20% 36%	16% 32%
Advies havo/vwo (2019)	38,8%	51,3%
Minimajongeren (2020)	18,5% (n=5560)	16,6%
Startkwalificatie 18-22 jarigen (2020)	61,5%	66,3%
Eenoudergezin	ca 1/5	
aantal scholen	35 PO scholen 15 SO 8 VO	
VVE	72% VVE (waarvan 38% indic.)	
10-jarigen overgewicht/obesitas	29% (2019)	
Gezondheid		
(Zeer) gezond (2020)	73%	79%
Overgewicht of obesitas (2020)	51%	39%

Veiligheid		
Wel eens onveilig in de buurt (2020)	38%	29%
Wonen		
Tevredenheid met eigen buurt (2021)	6,8	7,6
Verwachte buurtontwikkeling (2021)	6,6	7,2
Woningbezetting (2022)	2,24	1,91
Sociale cohesie (2020)	5,2	5,7
Duurzaamheid		
Woningen naar energielabel (2022)		
A/B	40%	29%

C/D	20%	24%
E/F	6%	10%
Onbekend	33%	36%
Niet-geïsoleerde woningen (2021)	7%	11%
Openbare ruimte		
Groen (2021)	7,1	6,9
Speelvoorzieningen (2021)	6,6	6,7
Schoon straten en stoepen (2020)	5,8	6,3
Onderhoud straten en stoepen (2021)	6,3	6,7
Verkeer		
Overlast te hard rijden (2020)	32%	20%

Overlast parkeerproblemen (2020)	51%	39%
Sport		
Voldoet aan beweegnorm (2020 NB CORONA!!)	47%	57%
1x per week of vaker sporten (2021 NB CORONA!!)	66%	70%
Kunst en cultuur		
Culturele participatie (2020 NB CORONA)	26%	35%
Cultuurvoorzieningen / 1.000 bewoners	0,4	1,2

BIJLAGE

Toelichting werken vanuit de bedoeling (bijlage)

Er is een bibliotheek aan vakliteratuur waaruit we kunnen kiezen, maar de benadering van Wouter Hart's Werken Vanuit De Bedoeling vat de essentie van wat wij voor ogen hebben helder en praktisch samen. Wij committeren ons op dit moment dan ook aan deze benadering, welke in de verdere uitwerking van onze opgaven in praktische uitvoeringsprogramma's, centraal zal komen te staan.

In een korte presentatie voor de VNG zette Hart ongeveer twee jaar geleden bondig zijn visie uiteen. Hij legt uit dat als we écht anders willen gaan werken, wat meer en meer het uitgangspunt van beleid en programma's vormt, we dat alleen kunnen waarmaken met daadwerkelijke aandacht voor de menselijke maat, ruimte te maken voor wat er in de praktijk gevraagd wordt en steeds in samenspraak te wegen wat 'het goede' is. Dit 'opgavegericht werken', wat in feite op hetzelfde neerkomt als zijn werken vanuit de bedoeling, klinkt wellicht eenvoudig en makkelijk gezegd / opgeschreven, maar is des te moeilijker werkelijk gedaan, want... (tekst hier en daar iets ingekort)

"(...) we zijn gewend vraagstukken op te knippen in losse delen en vanuit allerlei interne ordeningen te kijken naar wat er in de buitenwereld speelt en nodig is. Dat doen we vaak zeker ook wel klantgericht, maar dan wel vanuit al bestaande oplossingen en bijbehorende financieringscriteria. (...) En daarbij lijkt het soms bovenal de bedoeling om vooral rechtmatig te werken, of doelmatigheid te zien vanuit een (te) smalle scope, waardoor soms de vraag wat er buiten wérkelijk gevraagd wordt en de vraag of we daar doeltreffend aan bijdragen, uit het beeld verdwijnen. Met onze nieuwe rol draaien wij die denkrichting als het ware om. De doeltreffendheid staat centraal en dáár begint het denken. Wat is er werkelijk nodig wanneer we door de ogen van de ander kijken naar wat zij zien en wat hen drijft. Want daar ligt vaak de sleutel tot de passende en duurzame oplossing die echt helpt. Wat is er in de omgeving voor handen om dat voor elkaar te krijgen en welke afwegingen spelen daarbij een rol? Want werken vanuit de bedoeling is natuurlijk iets anders dan werken vanuit jouw bedoeling, of mijn bedoeling. Juist de afweging van perspectieven en belangen, is wat ons werk zo betekenisvol en boeiend maakt. In die weging gaat het natuurlijk niet alleen om de doeltreffendheid. Rechtmatigheid, privacy of het efficiënt inrichten van processen spelen nog steeds een belangrijke rol. Maar ze zijn nooit absoluut en nooit het startpunt van het denken. We hebben immers geleerd dat een te grote focus op rechtmatigheid via het werken met te strakke regels, leidt tot onrechtvaardigheid voor wie daar niet in past. En dat een eindeloze focus op efficiency binnen domeinen juist leidt tot verspilling in het grotere geheel. Als we de beweging goed willen lezen (...) goed willen vertalen, dan vraagt dat om een heel andere denk- en werkwijze. Met wat dat betekent voor de professionals die van 'uitvoerders' nu 'wegers' worden; voor de P&C-cycli en inkoopcontracten die de opgave moeten volgen en niet de organisatorische ordening; voor het samenspel met bewoners en ondernemers, en met de politiek; rondom de wijze van verantwoording maar ook het onderdrukken van de risico-regel-reflex als het een keer mis gaat. (...)"

